PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(otrā palāta)

2004. gada 8. jūlijā *

Lieta T-50/00

Dalmine SpA, Dalmīnē [*Dalmine*] (Itālija), ko pārstāv M. Siraguza [*M. Siragusa*] un F. Moreti [*F. Moretti*], *avocats*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājs,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv M. Ērharts [*M. Erhart*] un A. Velans [*A. Whelan*], pārstāvji, kam palīdz A. dal Fero [*A. Dal Ferro*], *avocat*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par Komisijas 1999. gada 8. decembra Lēmuma 2003/382/EK par EK līguma 81. panta piemērošanu (lieta IV/E-1/35.860-B — bezšuvju tērauda caurules) (OV 2003, L 140, 1. lpp.) atcelšanu vai, pakārtoti, par prasītājam uzliktā naudas soda samazināšanu.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs N. Dž. Forvuds [*N. J. Forwood*], tiesneši J. Pirungs [*J. Pirrung*] un A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*],

sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdes 2003. gada 19., 20. un 21. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Fakti un process [1]

1 Lieta attiecas uz Komisijas 1999. gada 8. decembra Lēmumu 2003/382/EK par procedūru, piemērojot EK līguma 81. pantu (lieta IV/E-1/35.860-B bezšuvju tērauda caurules) (OV 2003, L 140, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Apstrīdētais lēmums").

[..]

1 — Šeit nav ietverta šī sprieduma prāvas priekšvēsture. Tā ir atspoguļota Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumā lietā *JFE Engineering* u.c./Komisija, T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00, Krājums, II-2501. lpp., 2.–33. punktā.

Process Pirmās instances tiesā

34 Ar septiņiem prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti no 2000. gada 28. februāra līdz 3. aprīlim, *Mannesmann*, *Corus*, *Dalmine*, *NKK Corp.*, *Nippon*, *Kawasaki* un *Sumitomo* cēla šo prasību atcelt Apstrīdēto lēmumu.

35 Ar 2002. gada 18. jūnija rīkojumu pēc lietas dalībnieku uzklausīšanas tika nolemts apvienot šīs septiņas lietas mutvārdu procesa mērķiem atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 50. pantam. Pēc lietu apvienošanas šiem septiņiem prasītājiem bija iespēja Pirmās instances tiesas kancelejā iepazīties ar šīs procedūras lietas materiāliem. Tika veikti arī procesa organizatoriskie pasākumi.

36 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (otrā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu. Tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva tiesas sēdes laikā 2003. gada 19., 20. un 21. martā.

Lietas dalībnieku prasījumi

37 Prasītāja prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt Apstrīdēto lēmumu;

— pakārtoti, samazināt tam uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

38 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par prasību atcelt Apstrīdēto lēmumu

39 Tiesas sēdē *Dalmine* paziņoja, ka, Pirmās instances tiesas noteikto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros saņēmis dažādu iepriekš neatklāto lietas materiālu nekonfidenciālo dokumentu kopsavilkumu, tas atsauca savu prasību daļā par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu minēto dokumentu konfidencialitātes dēļ administratīvās procedūras laikā.

1. *Par pamatiem, kas balstīti uz būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem administratīvās procedūras laikā*

Par Komisijas veiktās izmeklēšanas laikā uzdoto jautājumu likumību

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

40 Prasītājs uzskata, ka tas, ka Komisija tam izmeklēšanas laikā uzdeva neobjektīvus jautājumus, aizskāra tā tiesības neapsūdzēt sevi. Minēto jautājumu mērķis bija

piespiest prasītāju atzīt pārkāpumu, kas ir pretrunā Tiesas judikatūrai (Tiesas 1989. gada 18. oktobra spriedums lietā 374/87 *Orkem*/Komisija, *Recueil*, 3283. lpp., 34. un 35. punkts). Tāpēc prasītājs lūdz atcelt Apstrīdēto lēmumu daļā, ciktāl tas ir pamatots ar atbildēm uz šiem jautājumiem.

41 1997. gada 13. februārī un 22. aprīlī Komisija nopratināja prasītāju atbilstoši Regulas Nr. 17 11. panta 5. punktam. Komisija mēģināja panākt, lai *Dalmine* atzītu savu piedalīšanos noteiktās tērauda cauruļu ražotāju sapulcēs, kā arī šo sapulču nelikumīgo mērķi, precizējot minētās nelikumīgās darbības, proti, jo īpaši, vienošanās noslēgšanu par vietējiem tirgiem un cenām, kurā tam bija jāatzīst līdzdalība. Komisija tam, jo īpaši, esot lūgusi minēt "pieņemtos lēmumus, apspriesto vai noteikto tirgu sadali (*sharing keys*) ģeogrāfiskās zonās un to spēkā esamības ilgumu, precizējot to veidu". Komisija pārmeta *Dalmine* nevēlēšanos atbildēt uz šiem jautājumiem.

42 1997. gada 12. jūnijā Komisija vēlreiz aicināja *Dalmine* sniegt lūgto informāciju. Uzskatot, ka *Dalmine* sniegtās atbildes bija nepilnīgas, Komisija 1997. gada 6. oktobrī, piedraudot ar naudas sodu, pieņēma lēmumu, kurā uzlika prasītājam par pienākumu sniegt pieprasīto informāciju trīsdesmit dienu laikā. Šis lēmums, par kuru *Dalmine* cēla prasību (rīkojums *Dalmine*/Komisija, iepriekš minētais 7. punkts), esot *Dalmine* radījis kaitējumu.

43 Komisija noliedz, ka tā būtu *Dalmine* uzdevusi jautājumus, ar kuriem tā būtu to piespiedusi sevi apsūdzēt.

44 Komisija turklāt atgādina, ka uzņēmumi un uzņēmumu apvienības drīkst neatbildēt uz jautājumiem, kas tiem uzdoti, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 11. pantu (Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, T-30/95 — T-32/95, T-34/95 — T-39/95, T-42/95 — T-46/95, T-48/95, T-50/95 — T-65/95, T-68/95 — T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, saukts "Cements", *Recueil*, II-491. lpp., 734. punkts). Regulas Nr. 17 15. panta 1. punkta b) apakšpunkts sankciju piemērošanas iespēju paredz tikai tādā gadījumā, ja uzņēmums ir sniedzis nepatiesu informāciju.

Pirmās instances tiesas vērtējums

45 Saskaņā ar spriedumu lietā *Orkem*/Komisija, kas minēts iepriekš 40. punktā (32. punkts), minētais pamats attiecas uz uzņēmumu tiesībām uz aizstāvību (skat. arī spriedumu lietā *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, iepriekš minēts 8. punktā, 63. punkts). No minētās judikatūras izriet, ka uzņēmumam, kas ir lēmuma adresāts, kam, piedraudot ar naudas sodu atbilstoši Regulas Nr. 17 11. panta 5. punktam tiek pieprasīts sniegt informāciju, ir tiesības klusēt tikai tādā apmērā, ka tam nav jāsniedz atbildes, kas var ietvert tāda pārkāpuma fakta atzīšanu, kura pierādīšanas nasta gulstas uz Komisiju (iepriekš minētie spriedumi lietā *Orkem*/Komisija, 35. punkts, un *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, 67. punkts).

46 Savukārt, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka uzņēmumiem, pamatojoties uz šīm tiesībām, nav pienākuma atbildēt uz vienkāršu lūgumu sniegt informāciju atbilstoši Regulas Nr. 17 11. panta 5. punktam, un tādējādi tie nevar apgalvot, ka to tiesības neapsūdzēt sevi ir pārkāptas, ja tie paši labprātīgi ir atbildējuši uz šo pieprasījumu (šajā sakarā skat. spriedumu lietā "Cements", iepriekš minētais 44. punkts, 734. punkts).

47 Šajā lietā, pat pieņemot, ka, neņemot vērā to, ka *Dalmine* par 1997. gada 6. oktobra lēmumu nebija cēlis prasību EKL 230. pantā paredzētajā termiņā (šajā sakarā skat.

rīkojumu *Dalmine*/Komisija, iepriekš minētais 7. pants, ar kuru kā nepieļaujama noraidīta *Dalmine* prasība par minēto 1997. gada 6. oktobra lēmumu), tas varētu izvirzīt argumentus izvirzīto jautājumu likumības apstrīdēšanai, pietiek norādīt, ka Apstrīdētais lēmums var tikt atzīts par nelikumīgu tikai tādā apmērā, ciktāl 1997. gada 6. oktobra lēmuma mērķis ir piespiest uzņēmumu atzīt Apstrīdētajā lēmumā minētā pārkāpuma faktu sprieduma lietā *Orkem*/Komisija, kas minēts iepriekš 40. punktā, nozīmē. Taču, lai gan Komisija savā sākotnējā 1997. gada 22. aprīļa pieprasījumā bija uzdevusi garu sarakstu ar jautājumiem, vienīgie jautājumi, ko Komisija *Dalmine* uzdeva savā 1997. gada 6. oktobra lēmumā, attiecās uz dokumentiem un informāciju, kas bija pilnībā objektīva un kam tādējādi nebija tāds raksturs, lai piespiestu to atzīt pārkāpuma izdarīšanu.

48 Runājot par jautājumiem, kas uzdoti Argentīnas sabiedrībām *Techint Group* un *Siderca*, kurām vienlaikus ar *Dalmine* tika piedraudēts ar naudas sodu tādēļ, ka šīs trīs sabiedrības veidoja vienu uzņēmumu (13. apsvērums un 1997. gada 6. oktobra lēmuma 2. panta 2. punkts), ir taisnība, ka 2. jautājuma pēdējais ievilkums, kas šīm sabiedrībām tika atkārtoti uzdots ar 1997. gada 6. oktobra lēmumu un minēts tā pielikumā, ir līdzīgs 1998. gada 15. maija lēmumā *Mannesmann* uzdoto jautājumu 1.6., 1.7. un 2.3. pēdējam ievilkumam, un ka Pirmās instances tiesa, pamatojoties uz spriedumu lietā *Orkem*/Komisija, iepriekš minēts 40. punktā, savā spriedumā lietā *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, kas iepriekš minēts 8. punktā, ir atcēlusi šo ievilkumu.

49 Tomēr, neņemot vērā to, ka Komisija nelūdza tieši *Dalmine* kā juridiskai personai sniegt šo informāciju, jānorāda, ka minētais ievilkums attiecas tikai uz attiecībām starp Eiropas un Latīņamerikas ražotājiem, kas bija viens no PI ietvertajiem aspektiem, kas netika analizēts Apstrīdētajā lēmumā.

50 Šādos apstākļos jāatzīst, ka šis Komisijas 1997. gada 6. oktobra lēmuma aspekts nevarēja piespiest *Dalmine* sevi apsūdzēt pārkāpuma izdarīšanā, kā pamatā bija

Japānas un Eiropas ražotāju noslēgtā vienošanās par tirgu sadali, kas konstatēta Apstrīdētā lēmuma 1. pantā. Tādējādi, pat pieņemot, ka Komisija šajā ziņā būtu izdarījusi pārkāpumu, tas nekādi nav ietekmējis Apstrīdētā lēmuma saturu un tāpēc nevar to padarīt nelikumīgu.

51 No iepriekš minētā izriet, ka šis pamats ir noraidāms.

Par atšķirībām PI un Apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz pierādījumiem

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

52 *Dalmine* atgādina, ka Komisijas pienākums ir apsūdzētajiem uzņēmumiem darīt zināmus pierādījumus, ar kuriem tā pamato savus iebildumus (XXIII Ziņojums par konkurences politiku, 113. un 114. lpp.). Taču šajā lietā Komisija gan PI, gan Apstrīdētajā lēmumā bija atsaukusies uz apsūdzošiem dokumentiem, kas nebija pievienoti minētā PI pielikumā.

53 PI nebija pievienoti šādi dokumenti:

— *Sumitomo* 1990. gada 12. janvāra vēstule faksa formā, kas minēta PI 70. punktā, atrodama Komisijas lietas materiālu 4785. lpp. un minēta Apstrīdētā lēmuma 71. apsvērumā;

— 1994. gada *Vallourec* ziņojums, kas minēts PI 119. punktā, atrodams Komisijas lietas materiālu 14617. lpp. un minēts Apstrīdētā lēmuma 92. apsvērumā.

54 Turklāt Apstrīdētajā lēmumā ir minēti konkrēti dokumenti, kas, lai gan ir pievienoti PI pielikumā, nav minēti šajā paziņojumā. Tie ir Benelli [*Benelli*], Jačija [*Jachia*], Čioka [*Ciocca*] nopratināšanas protokoli, kas datēti ar 1995. gada 2., 5. un 8. jūniju, 1995. gada 6. septembri, 1996. gada 21. februāri (Komisijas lietas materiālu 8220. lpp. un Apstrīdētā lēmuma 54. apsvērums).

55 Šāda Komisijas attieksme esot būtiski sarežģījusi *Dalmine* apsūdzošo pierādījumu pārbaudi. Lai gan Apstrīdētajā lēmumā ir atsauces uz dokumentiem pēc to reģistrācijas numuriem, PI un lietas materiāli, ar kuriem tas varēja iepazīties Komisijas telpās, bija sastādīti pēc citas metodes. Tādējādi Komisija nelabojami kaitēja tā tiesībām uz aizstāvību, kas pats par sevi ir pamats Apstrīdētā lēmuma atcelšanai. Pakārtoti, *Dalmine* apgalvo, ka minētie apsūdzošie pierādījumi esot nepieļaujami, tādējādi Apstrīdētā lēmuma likumība esot jāizvērtē, neņemot tos vērā (Pirmās instances tiesas 1995. gada 29. jūnija spriedums lietā T-30/91 *Solvay*/ Komisija, *Recueil*, II-1775. lpp., 98. punkts).

56 Komisija norāda, ka *Dalmine* tika dota iespēja izanalizēt visus dokumentus, kas minēti PI vai tā pielikumos, 1999. gada 3. martā, kad tam tika dota pieeja lietas materiāliem. Tādējādi ir izslēgts jebkāds tiesību uz aizstāvību pārkāpums (iepriekš 44. punktā minētais spriedums lietā "Cements", 144. punkts).

57 Komisija turklāt precizē, ka dokuments, kas atrodams administratīvās lietas materiālu 8220. lpp., ir citēts PI 46. punktā.

58 Visbeidzot, dokumenti, kas bija pievienoti PI, bet nebija minēti tā tekstā "var tikt izmantoti [Apstrīdētajā] lēmumā pret prasītāju, ja tas saprātīgi varētu no PI izsecināt, kādus slēdzienus Komisija gatavojās izdarīt uz to pamata" (iepriekš 44. punktā minētais spriedums lietā "Cements", 323. punkts).

Pirmās instances tiesas vērtējums

59 Lai ļautu attiecīgajiem uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām sevi efektīvi aizstāvēt pret iebildumiem, kas pret tiem izvirzīti PI, Komisijas pienākums ir tiem nodrošināt pieeju visiem izmeklēšanas dokumentiem, izņemot tos, kuri satur citu uzņēmumu komercnoslēpumus vai citu konfidenciālu informāciju, kā arī Komisijas iekšējās lietošanas dokumentus (iepriekš 44. punktā minētais spriedums lietā "Cements", 144. punkts).

60 Tas, ka dokuments ir minēts paziņojumā par iebildumiem, bet nav tam pievienots, principā tomēr nav tiesību uz aizstāvību pārkāpums, ja minētā paziņojuma adresātiem tas ir pieejams pirms tiem uz to ir jāatbild.

61 Abi dokumenti, kas šajā lietā bija citēti PI, bet nebija tam pievienoti, kā norāda Komisija, un *Dalmine* to neapstrīd, bija tam pieejami 1999. gada 3. martā.

62 Attiecībā uz argumentu par to, ka šajā lietā pieeja lietas materiāliem bija organizēta tā, ka bija grūti noteikt, kuri bija abi minētie dokumenti, pietiek norādīt, ka šīs apgalvotās grūtības neietekmēja *Dalmine* iespējas aizstāvēties šajā lietā, jo tas savā replikā norāda, ka tas tos varēja saņemt laikā, kad iepazinās ar Komisijas lietas materiāliem.

63 Katrā ziņā, gan PI, gan Apstrīdētajā lēmumā abi minētie dokumenti ir izmantoti drīzāk, lai aprakstītu vispārējo kontekstu, nevis Apstrīdētajā lēmumā konstatēto pārkāpumu specifisko raksturu, tādējādi fakts, ka Apstrīdētajā lēmumā nav norādes uz šiem dokumentiem, neietekmē tā pamatotību. Faktiski *Sumitomo* 1990. gada 12. janvāra fakss ir minēts daļā, kurā aprakstīts Eiropas-Japānas klubs, kas minēts divos dokumentos, kuri attiecas uz "speciālajiem tirgiem", proti, trešo valstu tirgiem. *Vallourec* 1994. gada ziņojums ir īsi minēts zemteksta atsaucē (PI zemteksta atsauce Nr. 65 un Apstrīdētā lēmuma zemteksta atsauce Nr. 32), lai apstiprinātu faktu, ko *Dalmine* nav apstrīdējis, ka "1994. gada 22. februārī *Valtubes* (*Vallourec* meitasuzņēmums) pārņēma savā kontrolē [*Corus*] rūpnīcas Skotijā, kuras specializējās siltuma apstrādē un VAM vītņu iegriešanā, un nodibināja sabiedrību *Tubular Industries Scotland Ltd* (*TISL*), kas bija līderis Ziemeļu jūras tirgū cauruļu ar *premium* vai standarta vītnēm piegādē".

64 Par dokumentiem, kas bija pievienoti PI, bet nebija tajā minēti, proti, Benelli, Jačija, Čioka nopratināšanas protokoliem, pietiek norādīt, ka gan PI, gan Apstrīdētajā lēmumā ir atsauces uz "vairāku *Dalmine* vadītāju" liecībām (skat. PI 46. punktu un Apstrīdētā lēmuma 54. apsvērumu) un pilns tikai Bjazico [*Biasizzo*] liecību citāts (skat. PI 58. punktu un Apstrīdētā lēmuma 64. apsvērums). Tāpēc jānorāda, ka Komisija uz šiem dokumentiem atsaucās PI, un, ņemot vērā to, ka Komisija šos pierādījumus vēlāk izmantoja Apstrīdētajā lēmumā, jāuzskata, ka šīs atsauces šajā lietā bija pietiekamas, lai ļautu *Dalmine* šajā ziņā sevi efektīvi aizstāvēt administatīvās procedūras stadijā.

65 Šādos apstākļos šis pamats ir noraidāms.

Par atsevišķu pierādījumu pieļaujamību

66 *Dalmine* apgalvo, ka daži no pierādījumiem, ko Komisija izmanto, lai to apsūdzētu, ir nepieļaujami un to izmantošana pārkāpj tā tiesības uz aizstāvību. Tas uzskata, ka

šo pierādījumu nepareizas izmantošanas dēļ ir jāatceļ Apstrīdētais lēmums. Pakārtoti, minētie pierādījumi ir jāizslēdz no pamatojuma un līdz ar to Apstrīdētā lēmuma likumība jāizvērtē, neņemot tos vērā.

Par "sadales atslēgas" dokumentu

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

67 Pēc prasītāja domām, "sadales atslēgas" dokuments ir nepieļaujams Apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantā konstatēto pārkāpumu pierādījums, jo Komisija nav izpaudusi ne minētā dokumenta autora vārdu, ne tā izcelsmi. Trūkstot šādai informācijai, pret šā pierādījuma autentiskumu un pierādīšanas spēku ir jāizturas piesardzīgi.

68 Turklāt no Apstrīdētā lēmuma 85. apsvēruma izriet, ka tā autors nav piedalījies 1993. gada 5. novembra sanāksmē Tokijā, lai gan šis dokuments tiek izmantots kā tirgu sadales vienošanās pierādījums, kas tika noslēgta šajā pasākumā. Šādos apstākļos *Dalmine* apgalvo, ka nespēj sevi aizstāvēt pret šo dokumentu.

69 Komisija iebilst, ka, lai prasītājs varētu izmantot savas tiesības uz aizstāvību, personas identificēšana, kas tai ir nodevusi "sadales atslēgas" dokumentu, nav vajadzīga.

70 Tā turklāt norāda, ka tai nav pienākums atklāt sava ziņotāja identitāti. Šajā ziņā tā atsaucas uz Komisijas Paziņojuma [Nr.] 97/C-23/03 II punktu par iekšējās procedūras noteikumiem, izskatot lūgumus par pieeju lietas materiāliem, piemērojot EK līguma [81.] un [82.] pantu, EOTK līguma 65. un 66. pantu un Padomes Regulu Nr. 4064/89/EEK (OV 1997, C 23, 3. lpp., turpmāk tekstā — "paziņojums par pieeju lietas materiāliem").

71 Turklāt vairāki pierādījumi, kas atrodami lietas materiālos, proti, tie, kas uzskaitīti Apstrīdētā lēmuma 121. un 122. apsvērumā, apstiprina "sadales atslēgas" dokumenta saturu.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

72 Kopienu tiesībās valda princips, saskaņā ar kuru paredzēta brīva pierādījumu novērtēšana un vienīgais kritērijs to novērtēšanā ir uzrādīto pierādījumu ticamība (tiesneša Vesterdorfa [*Vesterdorf*] secinājumi, pildot ģenerāladvokāta pienākumus Pirmās instances tiesas 1991. gada 24. oktobra sprieduma pieņemšanā lietā T-1/89 *Rhône-Poulenc*/Komisija, *Recueil*, II-867., II-869., II-954. lpp.; šajā sakarā skat. arī Tiesas 2000. gada 23. marta spriedumu lietās C-310/98 un C-406/98 *Met-Trans* un *Sagpol*, *Recueil*, I-1797. lpp., 29. punkts, un Pirmās instances tiesas 2002. gada 7. novembra spriedumu lietās T-141/99, T-142/99, T-150/99 un T-151/99 *Vela* un *Tecnagrind*/Komisija, *Recueil*, II-4547. lpp., 223. punkts). Turklāt Komisijai var būt vajadzība aizsargāt ziņotāju anonimitāti (šajā sakarā skat. iepriekš 78. punktā minēto spriedumu *Adams*/Komisija, 34. punkts) un šāds apstāklis nevar likt Komisijai atstāt bez ievērības tās iegūto pierādījumu.

73 Tādējādi, kaut gan *Dalmine* argumenti varētu būt nozīmīgi "sadales atslēgas" dokumenta ticamības un līdz ar to pierādīšanas spēka izvērtēšanai, nevar uzskatīt, ka tas ir nepieļaujams pierādījums un ir izslēdzams no lietas materiāliem.

Dalmine bijušo vadītāju nopratināšanas protokols

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

74 *Dalmine* iebilst pret dažu tā bijušo vadītāju liecību izmantošanu, ko viņi sniedza Bergamo (Itālija) prokuroram kādas krimināllietas ietvaros.

75 Pirmkārt, Komisija esot būtiski pārkāpusi tā tiesības uz aizstāvību, laicīgi neatklājot *Dalmine*, ka tam bija pieejamas šīs konfidenciālās liecības. Pēc tam, kad tā 1996. gada 16. janvārī lūdza Itālijas Konkurences padomi (*l'autorità garante della Concorrenza e del Mercato*) tai nodot šos dokumentus, Komisija faktiski bija gaidījusi trīs gadus, lai tos kopā ar PI tālāk nodotu *Dalmine*. Tā kā tas nebija informēts par iespējamu šo pierādījumu izmantošanu, *Dalmine* uzskata, ka tam tika liegta iespēja sevi aizstāvēt.

76 Otrkārt, *Dalmine* pārmet Komisijai, ka tā ir būtiski pārkāpusi procesuālās tiesības, izmantojot liecības, kas sniegtas kriminālprocesa ietvaros, kam nav saistības ar izmeklēšanu, par kuru tā bija atbildīga. Komisijai neesot bijušas tiesības izmantot šīs liecības ārpus lietas konteksta, kurā tās tika iegūtas.

77 Šajā sakarā *Dalmine* tiesas sēdē norādīja, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, jo īpaši tās 1992. gada 16. jūlija spriedumu lietā *Asociación Española de Banca Privada* u.c., saukts "Spānijas bankas" (C-67/91, *Recueil*, I-4785. lpp., 35. un turpmākie punkti), ja valsts iestāde pret uzņēmumu izmanto pierādījumus, kas iegūti izmeklēšanā, kurai ir bijis cits objekts nekā attiecīgajai lietai, ir aizskartas uzņēmuma tiesības uz

komercnoslēpumu un tiesības uz aizstāvību. Šis princips esot jāpiemēro pēc analoģijas šajā lietā, ciktāl Komisija ir izmantojusi pierādījumus, kas iegūti valsts līmenī veiktas krimināllietas izmeklēšanas ietvaros.

78 Treškārt, konteksts, kādā bijušie vadītāji sniedza minētās liecības, lai aizstāvētos pret apsūdzībām korupcijā, mazinot to pierādīšanas vērtību. Vēl jo vairāk tāpēc, ka personām šādā situācijā atšķirībā no lieciniekiem nav pienākums teikt taisnību, viņu liecības par nelikumīgas aizliegtas vienošanās pastāvēšanu nav ne ticamas, ne pamatotas.

79 Komisija iebilst pret šiem apgalvojumiem.

80 Vispirms tā norāda, ka minētie protokoli bija iegūti likumīgi, ar Konkurences padomes piekrišanu un skaidri izteiktu kompetentā prokurora atļauju (PI 15. pielikums, 8220. b 1. lpp. un 1. pielikums). Šajā sakarā *Dalmine* nav norādījis nekādu tiesisku pamatu, kas pirms PI saņemšanas dotu tam tiesības tikt informētam par to, ka šie protokoli bija Komisijas rīcībā. Katrā ziņā, pat ja tādas tiesības būtu, to pārkāpums neietekmētu tiesības uz aizstāvību.

81 Komisija tiesas sēdē apgalvoja, ka *Dalmine* bijušo vadītāju Itālijas prokuroram sniegto liecību protokolus tai iesniedza Konkurences padome, kas tos bija saņēmusi no prokuratūras. Itālijas iestādes tos nosūtīja likumīgi un tādējādi Komisija nekādā ziņā šos protokolus neizmantoja nelikumīgi.

82 Visbeidzot, Komisija apgalvo, ka minētie protokoli satur norādes, kas kopā ar informāciju, ko Komisija ir ieguvusi no citiem avotiem, šķiet pārliecinošas.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

83 Vispirms jākonstatē — kā to pareizi ir norādījusi Komisija — *Dalmine* nav izvirzījis nevienu tiesisku pamatu, kas tam dotu tiesības pirms PI saņemšanas būt informētam par to, ka Komisijas rīcībā bija tā dažu bijušo vadītāju Bergamo prokuroram sniegto liecību protokoli. Jāuzskata, ka tajā stadijā, kad Komisija lūdz uzņēmumus, kurus tā tur aizdomās par piedalīšanos pārkāpuma izdarīšanā, sniegt informāciju, tai nav pienākuma tos informēt par pierādījumiem, kas jau ir tās rīcībā. Šādas informācijas izpaušana varētu kavēt Komisijas veiktās izmeklēšanas efektivitāti, dodot attiecīgajiem uzņēmumiem iespēju noteikt, kāda informācija Komisijai jau ir zināma, un līdz ar to — kādu informāciju no tās vēl ir iespējams noslēpt.

84 Par *Dalmine* argumentu, ka ir noticis procesuālo noteikumu pārkāpums, kas balstīts uz analoģiju ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, jo īpaši tās spriedumu lietā "Spānijas bankas", kas iepriekš minēts 77. punktā, jāatzīmē, ka šī judikatūra attiecas uz Komisijas iegūtās informācijas izmantošanu valsts iestādēs atbilstoši Regulas Nr. 17 11. pantam. Šāda situācija ir skaidri paredzēta Regulas Nr. 17 20. pantā.

85 No Regulas Nr. 17 20. panta noteikumiem un minētās judikatūras izriet, ka informācijas, ko Komisija ieguvusi, piemērojot Regulu Nr. 17, nodošanas valsts iestādei un aizlieguma šīm iestādēm izmantot šo informāciju kā tiešus pierādījumus likumība ir Kopienu tiesību jautājums.

86 Savukārt, likumība tam, ka valsts prokurors vai konkurences jautājumos kompetentās iestādes nodod Komisijai informāciju, kas iegūta, piemērojot valsts krimināltiesību normas, un šīs informācijas tālāka izmantošana Komisijā, principā ir jautājumi, kas saistīti ar valsts tiesībām, kas regulē šo iestāžu veikto izmeklēšanu, kā arī tiesvedības gadījumā — uz valsts tiesu jurisdikciju. Faktiski prasības ietvaros, kas celta, pamatojoties uz EKL 230. pantu, Kopienas tiesnesis nav kompetents lemt par valsts iestādes pieņemta lēmuma likumību, raugoties no valsts tiesību viedokļa (skat. pēc analoģijas Tiesas 1992. gada 3. decembra spriedumu lietā C-97/91 *Oleificio Borelli*/Komisija, *Recueil*, I-6313. lpp., 9. punkts, un Pirmās instances tiesas 1999. gada 15. decembra spriedumu lietā T-22/97 *Kesko*/Komisija, *Recueil*, II-3775. lpp., 83. punkts).

87 Šajā lietā *Dalmine* apgalvo tikai to, ka izmeklēšanas mērķis, kā ietvaros tika sniegtas minētās liecības, atšķīrās no Komisijas veiktās izmeklēšanas mērķiem. No tās argumentiem neizriet, ka jautājums par informācijas nodošanas likumību un konkrēto protokolu izmantošanu Kopienas līmenī būtu bijis nodots izskatīšanā kompetentajā Itālijas tiesā. Katrā ziņā tā nav iesniegusi nekādus pierādījumus, kas liecinātu, ka šāda izmantošana būtu pretrunā piemērojamām Itālijas tiesību normām.

88 Turklāt jānorāda, ka judikatūra, uz ko atsaucas *Dalmine*, ir balstīta uz vajadzību aizsargāt tiesības uz aizstāvību un to uzņēmumu komercnoslēpumu, kas atbilstoši Regulas Nr. 17 11. pantam sniedz informāciju uz Komisijas lūgumiem īpašas izmeklēšanas ietvaros, kuras mērķis tiem ir zināms (iepriekš 77. punktā minētais spriedums lietā "Spānijas bankas", 36.–38. punkts). Taču šajā lietā attiecīgie protokoli ietver liecības, ko bijušie *Dalmine* vadītāji sniedza savā, nevis sabiedrības vārdā.

89 Jāatzīst, ka tas, ka Komisija izmantoja šos pierādījumus pret *Dalmine*, nekaitēja ne tā tiesībām uz aizstāvību, ne komercnoslēpuma saglabāšanai, pat ne to personu, kas sniedza šīs liecības, tiesībām uz personisko dzīvi, tā kā šis process viņus nekādi neskar.

90 Pārējie *Dalmine* argumenti attiecas tikai uz tā direktoru liecību ticamību un līdz ar to šo liecību pierādīšanas vērtību un nevis šo pierādījumu pieļaujamību konkrētajā procesā. Tādējādi šiem argumentiem konkrētā pamata ietvaros nav nozīmes.

91 Ņemot vērā iepriekš minēto, šis pamats ir noraidāms.

Par Komisijas 1994. gada 25. novembra lēmuma veikt pārbaudi likumību

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

92 *Dalmine* apstrīd Komisijas lēmuma likumību, kas pieņemts 1994. gada 25. novembrī, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktu, un kas nav tam adresēts. Šajā lēmumā Komisija nolēma noteiktos uzņēmumos veikt izmeklēšanu, kas attiecās uz EKL 81. pantā un EEZ līguma 53. punktā aizliegtām vienošanām. Komisija izmantoja pret *Dalmine* noteiktus dokumentus, ko tā bija ieguvusi izmeklēšanā, kas veikta uz šā lēmuma pamata.

93 Šim pamatam ir divas daļas.

94 Pirmkārt, *Dalmine* apgalvo, ka 1994. gada 25. novembra lēmumā Komisija nelikumīgi paplašināja izmeklēšanas lauku, kura ietvaros EBTA Uzraudzības iestāde tai bija lūgusi sadarboties. Tas atgādina, ka EBTA Uzraudzības iestāde 1994. gada 17. novembra vēstulē lūdza Komisiju veikt izmeklēšanu par iespējamiem EEZ līguma

56. panta pārkāpumiem ar tērauda caurulēm, ko izmanto Norvēģijas ārzonas naftas rūpniecībā. *Dalmine* uzsver, ka šajā lūgumā nebija minēti Kopienas konkurences tiesību pārkāpumi.

95 *Dalmine* apgalvo, ka Komisijas darbībai bija jāaprobežojas ar EBTA Uzraudzības iestādes lūgumā minētajiem noteikumiem līdz brīdim, kad šī iestāde konstatēja, ka, no vienas puses, nebija noticis EEZ līguma pārkāpums, bet, ka, no otras puses, iespējams, bija ietekmēta Kopienas tirdzniecība. Taču Komisija 1994. gada 25. novembrī nolēma paplašināt likumisko izmeklēšanas pamatu attiecībā uz EKL 81. panta pārkāpumiem. *Dalmine* apgalvo, ka ar šo lēmumu tika pārkāptas tiesības uz aizstāvību, ka tas liecina par kompetences pārsniegšanu un ka ar to ir pārkāpti procesa noteikumi, kas formulēti EEZ līguma 23. protokola 8. panta 3. daļā.

96 Otrkārt, *Dalmine* kritizē Komisiju par to, ka tā nebija tam adresējusi 1994. gada 25. novembra lēmumu. Tas apgalvo, ka EBTA Uzraudzības iestāde 1994. gada 17. novembra vēstulē bija informējusi Komisiju par to, ka tai bija aizdomas par *Dalmine* piedalīšanos aizliegtā vienošanās Norvēģijas tirgū. Komisija tomēr neiekļāva *Dalmine* starp 1994. gada 25. novembra lēmuma adresātiem.

97 Taču šī neizdarība esot kaitējusi *Dalmine* tiesībām uz aizstāvību. Tas uzskata, ka Komisijai 1994. gada 25. novembrī bija *Dalmine* jābrīdina par tā darbību iespējamu nelikumību. Faktiski personai, kas tiek turēta aizdomās, ir tiesības būt informētai. Lai gan Komisija 1997. gada 13. februārī veica pirmo izmeklēšanu *Dalmine*, tā gaidīja līdz 1999. gada 11. maijam pirms nosūtīja tam dokumentus, kas tās rīcībā bija kopš 1994. gada decembra.

98 Šāda neizdarība turklāt esot diskriminējoša. *Dalmine* faktiski ievēro, ka, ja Komisija tam būtu adresējusi 1994. gada 25. novembra lēmumu, tas būtu varējis izbeigt darbības, kurās tas vainojams, kā to darīja šā lēmuma adresāti.

99 Līdz ar to Apstrīdētais lēmums esot jāatceļ. Pakārtoti, EBTA Uzraudzības iestādes Komisijai nosūtītie dokumenti esot jāizslēdz no lietas materiāliem un Apstrīdētā lēmuma likumība jāizvērtē bez tiem. Visbeidzot, *Dalmine* apgalvo, ka pārkāpuma beigu datumu ir jānosaka 1994. gada 25. novembris — datums, kurā Komisijai bija *Dalmine* jāinformē par to, ka tas tika turēts aizdomās.

100 Komisija noraida šos iebildumus.

101 Pirmkārt, tā noraida apgalvojumus, saskaņā ar kuriem tās kompetence izmeklēšanā aprobežojās ar EBTA Uzraudzības iestādes lūgumā minētajiem noteikumiem. Tā atgādina, ka tai ir tiesības uzsākt izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas. Tā apgalvo, ka tai ir pilnvaras uzsākt izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas *a fortiori*, kad tā saņem informāciju no EBTA Uzraudzības iestādes. EBTA Uzraudzības iestāde nevar kavēt vai ierobežot šīs pilnvaras. Kad Komisija nolemj veikt izmeklēšanu, tā nevar zināt, vai izmeklēšanas rezultāti attieksies uz EEZ līguma 53. pantu vai EKL 81. pantu — normām, kuras abas ir piemērojamas gadījumos, kad aizliegta vienošanās ietekmē tirdzniecību Kopienas ietvaros.

102 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka *Dalmine* situācija atšķīrās no 1994. gada 25. novembra lēmuma adresātu situācijas. Tiklīdz noskaidrojās, ka *Dalmine* bija iesaistīts aizliegtā vienošanās, Komisija nolēma veikt izmeklēšanu tā telpās un tam tika nodrošināta pieeja lietas materiāliem.

Pirmās instances tiesas vērtējums

103 Par *Dalmine* argumentu, kas veido šā pamata pirmo daļu, par to, ka Komisija nelikumīgi paplašināja izmeklēšanas lauku, kura ietvaros EBTA Uzraudzības iestāde

bija lūgusi to sadarboties, vispirms jāatgādina, ka Tiesa 1992. gada 10. aprīļa atzinumā 1/92, *Recueil*, I-2821. lpp., nolēma, ka tās izvērtēšanā nodotās EEZ līguma normas, īpaši, 56. pants par kompetences sadalījumu starp EBTA Uzraudzības iestādi un Komisiju konkurences jomā atbilda EK līgumam.

104 Lai nonāktu pie šāda secinājuma par EEZ līguma 56. pantu, Tiesa īpaši minētā atzinuma 40. un 41. punktā atzīmēja, ka Kopienas kompetence slēgt starptautiskus līgumus kompetences jomā noteikti ietver iespēju pieņemt līgumiskus noteikumus par kompetences sadalījumu starp attiecīgajām līgumslēdzējām pusēm konkurences jomā, ar nosacījumu, ka šie noteikumi nemaina Kopienas vai tās iestāžu kompetences raksturu, kas noteikts Līgumā.

105 Tādējādi no Atzinuma 1/92 izriet, ka EEZ līguma 56. pants nemaina EK līgumā noteikto Kopienas kompetences raksturu konkurences jomā.

106 Šajā sakarā no EEZ līguma 56. panta teksta, kā arī no sīkā šīs normas apraksta Atzinumā 1/92 nodaļā ar virsrakstu "Komisijas lūguma kopsavilkums" izriet, ka visas lietas, kas bija Kopienas kompetencē konkurences jomā pirms EEZ līguma spēkā stāšanās, paliek ekskluzīvā Komisijas kompetencē pēc tā spēkā stāšanās. Faktiski visas lietas, kurās ir ietekmēta tirdzniecība starp Eiropas Kopienas dalībvalstīm paliek Komisijas kompetencē, neatkarīgi no tā, vai tajās ir ietekmēta tirdzniecība starp Kopienu un EBTA valstīm un (vai) EBTA valstu ietvaros.

107 Ņemot vērā iepriekš minēto, jākonstatē, ka EEZ līguma normas nevar interpretēt tādējādi, ka Komisijai kaut vai īslaicīgi tiek liegta kompetence piemērot EKL 81. pantu konkurenci deformējošai vienošanās, kas ietekmē tirdzniecību starp Kopienas dalībvalstīm.

108 Šajā lietā jākonstatē, ka Komisija 1994. gada 25. novembra lēmumā, uzsākot izmeklēšanu tērauda cauruļu nozarē, kā tiesisku pamatu izvirzīja EKL 81. pantu un Regulu Nr. 17. Šīs izmeklēšanas ietvaros, vācot Apstrīdētajā lēmumā minētos pierādījumus, tā īstenoja kompetenci, ko tai piešķīra Regula Nr. 17, un, visbeidzot, sodu par nelikumīgajām vienošanām minētā lēmuma 1. un 2. pantā tā uzlika, pamatojoties vienīgi uz EKL 81. pantu.

109 No iepriekš minētā izriet, ka šā pamata pirmā daļa ir noraidāma.

110 Par šā pamata otro daļu jākonstatē, ka Kopienu tiesībās pirms formāla paziņojuma par iebildumiem izdošanas nav paredzētas tiesības tikt informētam par administratīvās procedūras stadiju. Ja tiktu pieņemts *Dalmine* viedoklis, tas radītu to, ka situācijā, kad pret uzņēmumu ir aizdomas, šim uzņēmumam būtu tiesības tikt informētam par to izmeklēšanu, kas varētu būtiski apgrūtināt Komisijas darbu.

111 Par argumentāciju attiecībā uz apgalvoto diskrimināciju, kas saistīta ar to, ka *Dalmine* nebija iespēja laicīgi izbeigt tam inkriminēto pārkāpumu, jākonstatē, ka par Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu Komisija atzina, ka tas ilga tikai līdz 1995. gada 1. janvārim (skat. šā sprieduma 317. punktu un turpmākos, un Pirmās instances tiesas šodienas spriedumu lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija un lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp.). Taču, tā kā izmeklēšana 1994. gada 25. novembra

lēmuma adresātu telpās tika veikta 1994. gada 1. un 2. decembrī (skat. Apstrīdētā lēmuma 1. apsvērumu), jākonstatē, ka *Dalmine* nebūtu informēts par izmeklēšanas veikšanu ātrāk kā vienu mēnesi pirms tam inkriminētā pārkāpuma beigām vai pat pēc pārkāpuma beigām, ja tiek ņemts vērā pārkāpuma ilgums, kas konstatēts iepriekš minētajos spriedumos.

112 Šādos apstākļos, pat pieņemot, ka *Dalmine* uzreiz būtu pieņēmis lēmumu izbeigt savu nelikumīgo darbību, tam nebūtu izdevies izbeigt tirgu sadales vienošanās konkurenci deformējošo ietekmi pirms pārkāpuma beigām un tādējādi samazināt tā ilgumu. Līdz ar to *Dalmine* argumentam par Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu nav nozīmes.

113 Par Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatēto pārkāpumu, pietiek atzīt, ka *Dalmine* un *Vallourec* beidza piemērot savu piegādes līgumu tikai pēc PI saņemšanas 1999. gada janvārī, kaut gan pirmā izmeklēšana *Dalmine* telpās bija veikta 1997. gada februārī. Tā kā *Dalmine* 1997. gada februārī neveica nekādus pasākumus, lai izbeigtu darbības, kas bija šā pārkāpuma pamatā, jākonstatē, ka nav nekāda iemesla uzskatīt, ka tas to būtu darījis pēc izmeklēšanas, ja tāda tiktu veikta 1994. gada decembrī.

114 No iepriekš minētā izriet, ka šis pamats ir pilnībā noraidāms.

Par pieeju lietas materiāliem

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

115 *Dalmine* apgalvo, ka tam nav bijusi iespēja iepazīties ar visiem lietas materiāliem. Neņemot vērā tā lūgumu, Komisija atteicās to iepazīstināt ar EBTA Uzraudzības

iestādes nosūtītajiem dokumentiem. Komisija apgalvoja, ka tie bija iekšējās lietošanas dokumenti, nesniedzot nekādu citu paskaidrojumu un neatsaucoties uz šo dokumentu saturu, īpaši nenošķirot dokumentus, kas saturēja EBTA Uzraudzības iestādes viedokli un dokumentus, ko šī iestāde bija vienkārši ieguvusi, kas Komisijai bija jādara saskaņā ar paziņojuma par pieeju lietas materiāliem 19. zemsvītras piezīmi. *Dalmine* tādējādi apgalvo, ka tam, iespējams, tika liegta pieeja konkrētiem apsūdzošiem pierādījumiem, kas varēja atrasties EBTA Uzraudzības iestādes lietas materiālos.

116 Turklāt *Dalmine* kritizē Komisiju, ka tā tam nenorādīja, kuri no dokumentiem lietas materiālos bija iegūti izmeklēšanā, kas bija veikta, pamatojoties uz 1994. gada 25. novembra lēmumu, pat ja tie varēja būt apsūdzoši pierādījumi (Apstrīdētā lēmuma 53. apsvērums).

117 Atbildē uz šiem iebildumiem Komisija iebilst, ka administratīvās procedūras ietvaros tai uzņēmumam nav jādara zināmi dokumenti, kas nav atrodami izmeklēšanas lietas materiālos un kurus tā nav paredzējusi izmantot pret šo uzņēmumu savā galējā lēmumā (iepriekš 44. punktā minētais spriedums "Cements", 383. punkts). Tā arī atgādina, ka tai nav pienākums administratīvās procedūras ietvaros nodrošināt pieeju iekšējās lietošanas dokumentiem.

Pirmās instances tiesas vērtējums

118 Paziņojuma par pieeju lietas materiāliem II A 2. punkts ir formulēts šādi:

"Lai vienkāršotu un padarītu efektīvāku administrēšanu, iekšējās lietošanas dokumenti, kas attiecas uz lietām izmeklēšanas stadijā un satur visus iekšējos dokumentus hronoloģiskā secībā, turpmāk glabājami (nepieejamā) iekšējās lietoša-

nas dokumentu mapē. Iedalījumu šajā kategorijā kontrolē uzklausīšanas uzklausītāja amatpersona, kas vajadzības gadījumā var apliecināt, ka tajā ietvertie dokumenti ir "iekšējās lietošanas dokumenti".

Par iekšējās lietošanas dokumentiem var uzskatīt, piemēram:

[..]

c) saraksti, kas attiecas uz lietu, ar citām publiskām iestādēm (19);

[..]"

119 *Dalmine* pieminētā paziņojuma par pieeju lietas materiāliem 19. zemsvītras piezīme nosaka:

"Ir jānodrošina no citām publiskām iestādēm iegūtu dokumentu konfidencialitāte; šis noteikums attiecas ne tikai uz konkurences iestāžu dokumentiem, bet arī citām publiskām iestādēm, dalībvalstīm vai trešām valstīm [..]. Tomēr publisku iestāžu izteiktie viedokļi vai komentāri, kas ir pilnībā aizsargājami, ir jāatšķir no konkrētiem to iesniegtiem dokumentiem, kurus ne vienmēr aptver šis izņēmums. [..]".

120 No paziņojuma par pieeju lietas materiāliem II A 2. punkta teksta izriet, ka uzklausīšanas amatpersonas veiktā kontrole, lai pārliecinātos, ka dokumenti, kas atrodami mapē, ir iekšējās lietošanas dokumenti, nav parasts solis administratīvās procedūras ietvaros. Tā kā saskaņā ar šā punkta noteikumiem ir teikts, ka uzklausīšanas amatpersona "vajadzības gadījumā" "var" izdot tādu apliecinājumu, jāsecina, ka gadījumā, ja noteiktu dokumentu klasificēšana pie "iekšējās lietošanas dokumentiem" nav apstrīdēta, šāda kontrole nav vajadzīga. Turklāt *Dalmine* bija jālūdz uzklausīšanas amatpersona pārbaudīt, vai EBTA Uzraudzības iestādes Komisijai nosūtītie dokumenti, kas bija klasificēti kā iekšējās lietošanas dokumenti, patiešām tādi bija.

121 Atbildot uz Pirmās instances tiesas rakstisku jautājumu, kurā bija lūgts uzrādīt visu Komisijas un *Dalmine* saraksti par iekšējās lietošanas dokumentiem, abi lietas dalībnieki iesniedza *Dalmine* 1999. gada 7. jūnija vēstuli. Šajā vēstulē *Dalmine* īpaši apgalvoja, ka tas nebija spējīgs noteikt, kurus no dokumentiem bija ieguvusi EBTA Uzraudzības iestāde un vēlāk nosūtījusi Komisijai. Tas lūdza Komisiju tam nodot šos pierādījumus, lai tam būtu pieejami visi lietas materiāli, kas attiecās uz tā lietu. Tomēr *Dalmine* 1999. gada 7. jūnija vēstulē nelūdza, lai uzklausīšanas amatpersona pārbauda, vai Komisijai šādā veidā nodotajiem dokumentiem bija iekšēju dokumentu raksturs.

122 Komisija iesniedza arī vēstuli, ko tā bija nosūtījusi *Dalmine* 1999. gada 11. maijā, ar kuru tā paziņoja EBTA Uzraudzības iestādes 1994. gada 25. novembrī pieņemto lēmumu lūgt Komisiju turpināt izmeklēšanu Kopienas teritorijā saskaņā ar EEZ līguma 23. protokola 8. panta 3. punktu, kā arī Komisijas pieņemtos lēmumus veikt šo izmeklēšanu atbilstoši Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktam.

123 Atbildot uz citu Pirmās instances tiesas jautājumu, Komisija precizēja, ka dokumenti, ko tā saņēma no EBTA Uzraudzības iestādes bija ievietoti adminis-

tratīvās lietas materiālos un atradās tās 1.–350. lpp. zem virsraksta "Iekšējās lietošanas dokumenti — konfidenciāli". Nav apstrīdēts tas, ka *Dalmine* tāpat kā citiem PI adresātiem no 1999. gada 1. februāra līdz 20. aprīlim bija pieejami Komisijas administratīvās lietas materiāli. No tā izriet, ka tas varēja secināt, ka tajos bija 350 lappuses iekšējās lietošanas dokumentu, kuriem Komisija tam liedza pieeju, tāpēc to, ka tas nelūdza pārbaudīt, vai šie dokumenti tiešām bija iekšējās lietošanas dokumenti, nevar izskaidrot ar faktu, ka tas nezināja, ka tie eksistē.

124 Šajā sakarā apstāklis, ka tie bija EBTA Uzraudzības iestādes dokumenti, kas vēlāk nodoti Komisijai un nevis Komisijas iekšējie dokumenti, kā *Dalmine* varēja uzskatīt pirms 1999. gada 11. maija vēstules saņemšanas, zaudē savu nozīmi šā pamata pārbaudē. Faktiski no paziņojuma par pieeju lietas materiāliem 19. zemsvītras piezīmes izriet, ka iekšējie dokumenti, kas saņemti no citas publiskas iestādes gan Kopienas ietvaros, gan ārpus tās, tiek aizsargāti tāpat kā Komisijas iekšējie dokumenti.

125 Jānorāda, ka katrā ziņā Pirmās instances tiesa procesa organizatorisko pasākumu ietvaros lūdza Komisiju iesniegt tai sarakstu, kurā norādīts administratīvās lietas materiālu 1.–350. lpp. saturs. Taču no šā saraksta izriet, ka visi attiecīgie dokumenti viennozīmīgi ir iekšējās lietošanas dokumenti, tā kā, katrā ziņā, tas, ka uzklausīšanas amatpersona neveica pārbaudi, neietekmēja *Dalmine* iespējas sevi aizstāvēt un līdz ar to nepārkāpa tā tiesības uz aizstāvību.

126 Visbeidzot, par *Dalmine* iebildumiem, ka tas nevarēja noteikt, kuri apsūdzošie dokumenti bija iegūti izmeklēšanas rezultātā, pietiek atzīmēt, ka *Dalmine* tika dota pieeja visiem administratīvās lietas dokumentiem. Tā kā izmeklēšanas likumība vairs nav apšaubāma (skat. iepriekš minēto 103.–114. punktu), šīs *Dalmine* minētās grūtības, pieņemot, ka tās ir īstas, nevarēja ietekmēt tā tiesības uz aizstāvību. Turklāt, neatkarīgi no jautājuma par konkrēto dokumentu iegūšanas likumību, *Dalmine* nav norādījis, kā šo dokumentu iegūšanas veids varēja ietekmēt tā tiesības.

127 Ņemot vērā iepriekš minēto, šis pamats ir noraidāms.

2. *Par pamatiem, kas attiecas uz lietas būtību*

Par Apstrīdētajā lēmumā minēto pamatojumu, kas neattiecas uz lietu

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

128 *Dalmine* iebilst pret to, ka Komisija Apstrīdētajā lēmumā min noteiktus faktus, kuri, lai gan tiem nav sakara ar apgalvotajiem pārkāpumiem, potenciāli var tam radīt kaitējumu. Tas norāda, ka atzinumi par tirgiem, kas atrodas ārpus Kopienas, kā arī cenu noteikšana (Apstrīdētā lēmuma 54.–61., 70.–77., 121.–122. apsvērums) netika izmantoti Apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantā minēto pārkāpumu konstatēšanai. Šis pamatojums līdz ar to Apstrīdētajā lēmumā esot lieks. *Dalmine* ir norūpējies, ka šie atzinumi vēlāk var kalpot par pamatu citu uzņēmumu prasījumiem atlīdzināt zaudējumus.

129 *Dalmine* uzsver, ka savā atbildē uz PI un sniedzot liecības tas lūdza Komisiju neietvert Apstrīdētajā lēmumā atsauci uz citiem faktiem kā tiem, kuri veido konstatētos pārkāpumus. Šis lūgums bija izteikts, lai pasargātu sevi no trešo personu prasījumiem. Komisija nesniedza nekādu atbildi.

130 Lai pamatotu savu prasījumu, *Dalmine* atsaucas uz dienesta noslēpumu, kas aizsargāts ar EKL 287. pantu un Regulas Nr. 17 20. panta 2. daļu, kas Komisijai uzliek "dienesta konfidencialitātes" pienākumu (skat. ģenerāladvokāta Lenca [*Lenz*] secinājumus, kas attiecās uz Tiesas 1986. gada 24. jūnija spriedumu lietā 53/85 *AKZO Chemie*/Komisija, *Recueil*, 1965., 1966., 1977. lpp.).

131 *Dalmine* turklāt uzsver, ka Komisijai ir jāpublicē "lēmuma būtība" un "jāņem vērā uzņēmumu likumīgās intereses aizsargāt komercnoslēpumu" (Regulas Nr. 17 21. panta 2. punkts). Tas uzskata, ka lēmuma "būtība" konkurences jomā ir rezolutīvā daļa un galvenie pamati, uz kuriem Komisija ir balstījusi savu lēmumu. Savukārt, atzinumi, kuriem nav nozīmes EKL 81. panta 1. punkta pārkāpuma konstatēšanā, nedrīkst tikt iekļauti. *Dalmine* lūdz Pirmās instances tiesu atcelt nebūtiskos atzinumus un izdarīt attiecīgus secinājumus par Apstrīdētā lēmuma spēkā esamību.

132 Komisija precizē, ka dienā, kad tā iesniedza savu iebildumu rakstu, tā joprojām izskatīja lūgumus par noteiktas Apstrīdētajā lēmumā ietvertās informācijas konfidencialitāti, lai to publicētu "Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī". *Dalmine* tādējādi bija iespēja tai lūgt nepublicēt noteiktas šā lēmuma daļas.

133 Komisija noliedz, ka Apstrīdētais lēmums ietver informāciju, kuras publicēšana varētu pakļaut *Dalmine* trešo personu prasījumiem atlīdzināt zaudējumus. Fakts, ka dažas darbības netika atzītas par EKL 81. panta 1. punkta pārkāpuma daļu, nevarēja prasītājam kaitēt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

134 Pietiek atzīt, ka nepastāv tāda tiesību norma, kas ļautu lēmuma adresātam EKL 230. pantā paredzētās prasības atcelt lēmumu ietvaros apstrīdēt tajā norādīto pamatojumu, ja vien šis pamatojums nerada juridiskas sekas, kas ietekmē tā intereses (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2000. gada 22. marta spriedumu apvienotajās lietās T-125/97 un T-127/97 *Coca-Cola*/Komisija, *Recueil*, II-1733. lpp., 77. un 80.–85. punkts). Principā lēmuma pamatojums sava rakstura dēļ nevar radīt šādas sekas. Šajā lietā prasītājs nav pierādījis, ka Apstrīdētais pamatojums ir radījis sekas, kas ietekmējušas tā juridisko statusu.

135 No iepriekš minētā izriet, ka šis pamats ir nepamatots.

Par Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu (Eiropas-Japānas klubs

136 *Dalmine* nenoliedz, ka starp Apstrīdētā lēmuma adresātiem pastāvēja vienošanās, bet norāda, ka tā neattiecās uz Kopienas vietējiem tirgiem un ka tādējādi to neskar aizliegums, kas paredzēts EKL 81. panta 1. punktā. Šajā ziņā tas izvirza divus pamatus.

Par pamatiem, kas attiecas uz konkrētā tirgus analīzi un Apstrīdētā lēmuma adresātu darbībām tajā

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

137 *Dalmine* apgalvo, ka Apstrīdētajā lēmumā nav norādīts pietiekams pamatojums atbilstoši EKL 253. pantam un tajā ir nepareizi piemērots EKL 81. pants. It īpaši

tādēļ, ka Komisija nebija veikusi pamatīgu konkrētā tirgus analīzi, tā nebija spējīga novērtēt, vai bija izpildīti nosacījumi EKL 81. panta 1. punkta piemērošanai, un tādējādi tā pārkāpa šo normu.

138 *Dalmine* kritizē secinājumus par bezšuvju cauruļu ražotāju savstarpējo vietējo tirgu sadali. Tas atgādina, ka inkriminētie pārkāpumi attiecās tikai uz divu veidu precēm: standarta *OCTG* caurulēm un "projekta" vadiem. Taču Komisija nenorādīja datus, pamatojoties uz kuriem varēja konstatēt, ka bija izpildīti EKL 81. panta 1. punkta nosacījumi par konkurences ierobežošanu un tirdzniecības iespaidošanu starp dalībvalstīm. Faktiski tā balstījās uz datiem, kas attiecās uz daudz plašāku preču klāstu (skat., piemēram, Apstrīdētā lēmuma 1., 3. un 4. pielikumu). Komisija tādējādi secināja, ka valstu tērauda cauruļu ražotāji attiecīgajos vietējos tirgos atradās dominējošā stāvoklī.

139 *Dalmine* apgalvo, ka Komisija būtu nonākusi pie citāda secinājuma, ja tā izmeklēšanu būtu veikusi tikai par situāciju attiecīgo preču tirgū. Prasītājs faktiski Itālijas tirgū esot pārdevis nelielu daudzumu standarta *OCTG* cauruļu, pretēji tam, ko liecina Apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumā ietvertā tabula, kamēr citi ražotāji, kam bija adresēts Apstrīdētais lēmums, šajā tirgū esot pārdevuši daudz vairāk šo preču. Prasītājs uzsver faktu, ka Komisijas apgalvotais dominējošais stāvoklis attiecas tikai uz *premium OCTG* cauruļu pārdošanu naftas uzņēmumiem valsts ietvaros.

140 Prasītājs atgādina, ka Bjazico liecības kā apsūdzības pierādījums nav pārliecinošas iepriekš 78. punktā norādīto iemeslu dēļ. Turklāt šīs liecības var attiekties tikai uz *OCTG* cauruļu pārdošanu, jo vadu pārdošana pārkāpuma izdarīšanas laikā neietilpa viņa uzņēmējdarbības ietvaros. Tā kā *OCTG* cauruļu pārdošana sabiedrībai *Agip*

attiecās uz *premium* precēm, šīs liecības attiecās tikai uz nelielu daļu no attiecīgo preču tirdzniecības. Cita starpā, minētās liecības esot pretrunā datiem, ko ietver Apstrīdētā lēmuma pielikumi.

141 Par projekta vadu tirdzniecību Itālijas tirgū *Dalmine* atzīst, ka tā loma salīdzinājumā ar konkurentiem, kas ir Apstrīdētā lēmuma adresāti, ir svarīgāka. Neņemot vērā to, projekta vadi esot tikai neliela daļa no vadiem, ko pārdod Itālijas tirgū. Turklāt *Dalmine* atgādina, ka attiecīgajā laika posmā tas pārdeva ievērojamu daudzumu projekta vadu Lielbritānijas tirgū un mazāku daudzumu Vācijā un Francijā. Turklāt tas kritizē Komisiju, ka tā ir atstājusi bez ievērības faktu, ka atsevišķos gadījumos projekta vadus var aizstāt ar metinātām tērauda caurulēm. Visbeidzot, *OCTG* cauruļu un vadu imports no trešām valstīm, izņemot Japānu, būtiski samazināja *Dalmine* ekonomisko ietekmi šo preču Itālijas tirgū.

142 Komisija atbild, ka tā izvērtēja konkrētās aizliegtas vienošanās ietekmi Kopienas līmenī.

143 Apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumā ietvertā tabula norāda uz to, ka tika ievērota vietējo tirgu sadale attiecībā uz konkrētajām precēm. Šos datus apliecina *Vallourec* un *Dalmine* vadītāju liecības, ko tie sniedza Bergamo prokuroram. Runājot par *Dalmine* vadītājiem, Komisija uzskata, ka prasītāja kritika par to, ka Bjazico liecības nav ticamas, ir nepamatota.

144 Par situāciju Itālijas tirgū Komisija atgādina — ikgadējais standarta *OCTG* cauruļu un projekta vadu apgrozījums *Dalmine* laika posmā no 1990. līdz 1995. gadam bija vidēji 13 506 tonnas (*Dalmine* atbilde uz Komisijas pieprasījumu atbilstoši Regulas

Nr. 17 11. pantam). Šajā laika posmā kopējais astoņu uzņēmumu, kas bija vienošanās puses, apgrozījums sasniedza 14 869 tonnas (skat. Apstrīdētā lēmuma 2. pielikumu — *OCTG* standarta caurules ar vītnēm apjoms, kas piegādātas Itālijā (1 514 tonnas) plus projekta vadi (13 355 tonnas)). No tā izriet, ka *Dalmine* attiecīgajā laika posmā pārstāvēja 91 % no Itālijas attiecīgo preču tirgus.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

145 Par apgalvoto EKL 253. panta pārkāpumu pastāvīgā judikatūra paredz, ka pienākums norādīt pamatojumu ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, jo īpaši akta satura, norādītā pamatojuma rakstura un tā adresātu, kā arī citu personu, uz kurām akts attiecas tieši un individuāli, intereses saņemt paskaidrojumus (skat., piemēram, Tiesas 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā C-56/93 Beļģija/Komisija, *Recueil*, I-723. lpp., 86. punkts, un Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts). Pietiek, ja Komisija savos lēmumos atspoguļo faktus un juridiskos apsvērumus, kuriem ir būtiska nozīme to kontekstā (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 17. jūlija spriedumu lietā T-111/96 *ITT Promedia*/Komisija, *Recueil*, II-2937. lpp., 131. punkts).

146 Ņemot vērā iepriekšējā punktā minēto judikatūru, jāatzīst, ka iebildumi par Komisijas lēmumā ietverto lieko pamatojumu uzreiz ir noraidāmi kā nepamatoti, jo tie nevar būt par iemeslu šā akta atcelšanai (skat. pēc analoģijas Tiesas 2003. gada 8. maija spriedumu lietā C-122/01 P *T. Port*/Komisija, *Recueil*, I-4261. lpp., 17. punkts, skat. arī iepriekš minēto 136. punktu).

147 Šajā sakarā jāatgādina, ka, lai konstatētu EKL 81. panta pārkāpumu, Komisijai nav jāpierāda konkurencei nodarītais kaitējums, ja vien tā konstatē vienošanās esamību vai saskaņotas darbības, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci (Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-143/89 *Ferriere Nord*/Komisija, *Recueil*, II-917. lpp., 30. un turpmākie punkti, Pirmās instances tiesas 1999. gada 11. marta spriedums lietā T-141/94 *Thyssen Stahl*/Komisija, *Recueil*, II-347. lpp., 277. punkts).

148 Šajā lietā Komisija, lai konstatētu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minēto pārkāpumu, galvenokārt balstījās uz tirgu sadales vienošanās konkurenci deformējošo mērķi, kas aptvēra Vācijas, Lielbritānijas, Francijas un Itālijas tirgus, un šajā nolūkā pamatojās uz dokumentārajiem pierādījumiem (skat. jo īpaši Apstrīdētā lēmuma 62.–67. apsvērumu, kā arī iepriekš 111. punktā minēto spriedumu lietā *JFE Engineering* u.c./Komisija, 173.–337. punkts).

149 No tā izriet, ka Apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumā, kas attiecas uz minētās vienošanās ietekmi, minētais pamatojums ir pakārtots un tādējādi tas ir iekļauts kā papildu pamatojums Apstrīdētā lēmuma pamatojuma kontekstā, kas attiecas uz tā 1. pantā minētā pārkāpuma konstatēšanu. Tādējādi, pat pieņemot, ka *Dalmine* pierādītu, ka šis pakārtotais pamatojums nebija pietiekams, Apstrīdētā lēmuma 1. pantu nebūtu iespējams atcelt, tā kā šajā lietā ir pietiekami no juridiskā viedokļa pierādīts konkurenci deformējošais mērķis (skat. 152. punktu turpmāk). Tātad pamats, kas balstīts uz pamatojuma trūkumu, šajā ziņā ir nepamatots un tāpēc ir noraidāms.

150 Turklāt, ciktāl *Dalmine* apgalvo, ka Apstrīdētajā lēmumā ietvertie fakti neveido EKL 81. panta pārkāpumu, jākonstatē, ka argumenti, kas izvirzīti šo iebildumu pamatošanai galvenokārt attiecas uz apgalvojumu, ka konkrētā vienošanās neradīja reālas sekas, jo tā attiecās tikai uz standarta *OCTG* caurulēm un projekta vadiem.

151 Tādējādi jāatkārto, ka, tā kā Komisijas pienākums EKL 81. panta pārkāpuma konstatēšanai nav pierādīt konkurencei kaitīgās sekas, ja tā ir pierādījusi, ka vienošanās mērķis bija ierobežot konkurenci (skat. iepriekš minēto 145. punktu un tajā minēto judikatūru), un tā kā Komisija galvenokārt pamatojās uz tirgu sadales vienošanās konkurenci ierobežojošo mērķi, *Dalmine* argumenti par vienošanās sekām šajā kontekstā zaudē savu nozīmi.

152 Tomēr *Dalmine* apstrīd arī Bjazico liecību pierādīšanas vērtību, īpaši apgalvojot, ka to autors galvenokārt bija atbildīgs par *OCTG* cauruļu, nevis projekta vadu tirdzniecību. Šajā sakarā pietiek konstatēt, ka Komisija Apstrīdētajā lēmumā pamatojās uz virkni pierādījumu par attiecīgās vienošanās mērķi, kuru nozīmi *Dalmine* neapstrīd, īpaši uz Verlukas īsajām, bet skaidrajām liecībām un nevis uz vienu pierādījumu, kura pierādīšanas vērtību *Dalmine* apšauba. Tādējādi, pat pieņemot, ka tā kritika ir pamatota, šī kritika vien nevar būt par iemeslu Apstrīdētā lēmuma atcelšanai.

153 Katrā ziņā Bjazico liecības apstiprina liecības, ko sniedza viņa kolēģi, kuras atrodamas Komisijas lietas materiālos un uz kurām tā pamatojās Pirmās instances tiesā, bet kas nebija citētas Apstrīdētajā lēmumā. Īpaši no Jačija 1995. gada 5. jūnija liecībām, kas atrodamas Komisijas lietas materiālu S 6 8220. lpp., izriet, ka pastāvēja vienošanās "ievērot citiem uzņēmumiem piederošās teritorijas", un no Čioka 1995. gada 8. jūnija liecībām, kas atrodamas Komisijas lietas materiālu S 3 8220. lpp., izriet, ka "cauruļu ražotāju aizliegtā vienošanās darbojās pasaules līmenī".

154 Turklāt, lai gan nav vajadzības atrisināt lietas dalībnieku nesaskaņas par precīzu laika posmu, kurā Bjazico bija atbildīgs par abu Apstrīdētajā lēmumā minēto preču tirdzniecību, šajā lietā nepastāv strīds par to, ka pārkāpuma izdarīšanas laikā viņš būtisku periodu sabiedrībā *Dalmine* bija atbildīgs par *OCTG* cauruļu tirdzniecību, kā arī vairākus mēnešus vismaz šajā laika posmā bija atbildīgs par projekta vadu tirdzniecību, tāpēc viņam bija tiešas zināšanas par faktiem, kurus viņš aprakstīja.

155 Šajā sakarā jāsecina, ka Bjazico liecības ir īpaši ticamas, ciktāl tās apstiprina Verlukas liecības par tā aprakstītās vietējo tirgu sadales vienošanās pastāvēšanu (šajā sakarā skat. iepriekš 111. punktā minēto spriedumu *JFE Engineering* u.c./Komisija, 309. un turpmākie punkti).

156 Visbeidzot, ciktāl *Dalmine* apstrīd Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētās tirgu sadales vienošanās ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, jāatgādina, ka, lai lēmums, vienošanās vai saskaņotas darbības varētu būt spējīgas ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir jāvar, pamatojoties uz faktiskiem un juridiskiem faktoriem, ar pietiekamu ticamības pakāpi paredzēt, ka tās var tieši vai netieši, faktiski vai potenciāli ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (Pirmās instances tiesas 2002. gada 28. februāra spriedums lietā T-395/94 *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, *Recueil*, II-875. lpp., 79. un 90. punkts). No tā izriet, ka Komisijai nebija jāpierāda, ka pastāv šāda reāla ietekme uz tirdzniecību (iepriekš minētais *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, 90. punkts), bet gan, ka faktiskā vai potenciālā ietekme nebūtu nenozīmīga (Tiesas 2001. gada 25. oktobra spriedums lietā C-475/99 *Ambulanz Glöckner*, *Recueil*, II-8089. lpp., 48. punkts).

157 Vienošanās, kuras mērķis ir Kopienas vietējo tirgu sadale, kā tā, kas konstatēta Apstrīdētā lēmuma 1. pantā, noteikti potenciāli var samazināt tirdzniecības apmērus Kopienas ietvaros, ja šī vienošanās tiktu īstenota. Līdz ar to ir skaidrs, ka šis noteikums attiecībā uz Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu bija izpildīts.

158 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jānoraida visi *Dalmine* izvirzītie pamati un argumenti par kontrētā tirgus analīzi attiecībā uz Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu.

Par *Dalmine* līdzdalību pārkāpumā

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

159 *Dalmine* apgalvo, ka līdzdalība Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētajā pārkāpumā neatstāja būtisku iespaidu uz konkurenci. Ņemot vērā tā nenozīmīgo stāvokli Itālijas standarta *OCTG* cauruļu un projekta vadu tirgū, prasītājs apgalvo, ka tam nevarēja būt galvenā loma bezšuvju tērauda cauruļu ražotāju vidū. Turklāt tas norāda, ka tas neievēroja minētās aizliegtas vienošanās noteikumus un ka citi ražotāji to uzskatīja par neuzticamu. Ņemot vērā tirgus īpatnības un soda mehānisma trūkumu, kas varētu nodrošināt aizliegtas vienošanās ievērošanu, šī aizliegtā vienošanās neietekmēja konkurentu vai Apstrīdētā lēmuma adresātu klientu intereses. *Dalmine* kritizē Komisiju, ka tā neņēma vērā šos apstākļus un neievēroja, ka tā situācija atšķīrās no pārējo uzņēmumu, kas bija Apstrīdētā lēmuma adresāti, situācijas.

160 Komisija uzskata, ka *Dalmine* apgalvojums nav pamatots. Lai noteiktu, vai uzņēmumi pārkāpa EKL 81. panta 1. punktu, vienīgais būtiskais jautājums ir tas, vai viņu uzvedību tirgū noteica interešu saskaņošana.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

161 Vēlreiz jānorāda, ka Komisija ņēma vērā tirgu sadales vienošanās, kuras puse bija *Dalmine*, ierobežojošo mērķi, tādējādi iespējamais pierādījumu trūkums attiecībā uz *Dalmine* individuālās darbības konkurenci deformējošo ietekmi nav būtisks, lai konstatētu, ka tas ir izdarījis Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minēto pārkāpumu (šajā

sakarā skat. iepriekš 44. punktā minēto spriedumu lietā "Cements", 1085.–1088. punkts, kā arī turpmāk minēto 145. punktu un tajā minēto judikatūru). Turklāt Komisija, lai pierādītu *Dalmine* līdzdalību minētajā pārkāpumā, galvenokārt, īpaši Apstrīdētā lēmuma 62.–67. apsvērumā, pamatojās uz dokumentāriem pierādījumiem (skat. arī iepriekš minēto 152. punktu).

162 Par *Dalmine* apgalvojumu, ka tas faktiski paturēja sev tiesības brīvi rīkoties, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, gadījumā, ja uzņēmums kopā ar citiem uzņēmumiem piedalās sanāksmēs, kuru mērķis ir deformēt konkurenci, un, ja tas publiski nedistancējas no šo sanāksmju rezultāta, radot iespaidu citiem dalībniekiem, ka tas piedalās aizliegtā vienošanās, kas noslēgta šajās sanāksmēs, un to ievēro, var uzskatīt, ka tas ir attiecīgās aizliegtas vienošanās dalībnieks (Pirmās instances tiesas 1991. gada 17. decembra spriedums lietā T-7/89 *Hercules Chemicals*/Komisija, *Recueil*, II-1711. lpp., 232. punkts; Pirmās instances tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietā T-12/89 *Solvay*/Komisija, *Recueil*, II-907. lpp., 98. punkts, Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-141/89 *Tréfileurope*/Komisija, *Recueil*, II-791. lpp., 85.–86. punkts, un iepriekš 44. punktā minētais spriedums lietā "Cements", 1353. punkts).

163 No iepriekš minētā izriet, ka šis pamats nav pamatots. Tādējādi lūgums atcelt Apstrīdētā lēmuma 1. pantu ir noraidāms.

Par Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatēto pārkāpumu

Par *Corus* un *Dalmine* noslēgtā piegādes līguma noteikumiem

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

164 *Dalmine* apstrīd Komisijas atzinumu, ka atsevišķi noteikumi, kas iekļauti tā piegādes līgumā ar *Corus* ir nelikumīgi. Apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumā Komisija šķietami

norāda, ka, lai gan piegādes līgumi ar *Corus* nebija veids, kā īstenot Noteikumus par vietējo tirgu sadali, kas noslēgti Eiropas-Japānas kluba ietvaros, daži no šiem noteikumiem tomēr bija aizliegti saskaņā ar EKL 81. panta 1. punktu.

165 Pirmkārt, tas apstrīd noteikumu, ar kuriem noteikts *Corus* pārdodamo preču daudzums, juridisko novērtējumu.

166 Apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumā Komisija apstiprina, ka "nosakot procentos, nevis noteiktos skaitļos [cauruļu bez vītnēm] daudzumu, kas jāpiegādā [*Corus*], *Vallourec*, [*Mannesmann*] un *Dalmine* sava konkurenta labā uzņēmās piegādāt preces tādā apmērā, kas iepriekš nebija zināms", ko prasītājs apstrīd.

167 *Dalmine* paskaidro, ka, tā kā *Corus* vajadzības neparedzami svārstījās atkarībā no pieprasījuma tendencēm, *Corus* negribēja uzņemties risku, uz pieciem gadiem uzņemoties pienākumu ik gadus iegādāties noteiktu daudzumu cauruļu bez vītnēm.

168 Turklāt *Dalmine* noliedz, ka tas uzņēmās piegādāt *Corus* nenoteiktu daudzumu cauruļu bez vītnēm. Piegādes līguma 4. punkts faktiski paredzēja veidu, kā puses noteica šo daudzumu. Šis noteikums faktiski paredzēja:

"[*Corus*] ik mēnesi apstiprina konkrētajam kalendārajam mēnesim vajadzīgo tonnāžu trīs mēnešus uz priekšu (piemēram, aprīļa pasūtījums jāapstiprina līdz janvāra beigām). Pēc tam [*Corus*] nosaka mēneša tonnāžas pasūtījuma detaļas divus

mēnešus uz priekšu. Izmaiņas pasūtījuma detaļās *Dalmine* pieņem ne vēlāk kā 10 dienas pirms kalendārā ražošanas mēneša sākuma. Izmaiņas pēc šī termiņa var izdarīt tikai, ja abas puses par to rakstiski vienojas."

169 Šis noteikums paredzēja arī:

"[*Corus*] un *Dalmine* katru mēnesi sasauks formālas sanāksmes par operacionāliem un tehniskiem jautājumiem, lai nodrošinātu regulāru piegādi un sastādītu paredzamās piegādes programmu (vismaz trīs mēnešus iepriekš)."

170 Tādējādi *Dalmine* apstrīd to, ka tas esot atteicies gūt labumu no iespējamas cauruļu ar vītnēm pieprasījuma palielināšanās, iegūstot cauruļu bez vītnēm piegādes kvotu *Corus*.

171 Pirmkārt, cauruļu ar vītnēm tirgus tam esot bijis slēgts, jo, no vienas puses, VAM vītņu iegriešanas tehniku kontrolēja *Vallourec* un, no otras puses, tā standarta cauruļu ar vītnēm ražošana ir ļoti maza. Tādējādi *Dalmine* apgalvo, ka tam nevar pārmest nevēlēšanos konkurēt ar *Corus* Lielbritānijas *premium* cauruļu ar vītnēm tirgū, t.i., tirgū, kurā tas nemaz nepiedalījās.

172 Otrkārt, *Dalmine* noraida apgalvojumu, kas minēts Apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumā, saskaņā ar kuru tas kopā ar *Mannesmann* nebūtu uzņēmies piegādāt *Corus* nenoteiktu daudzumu cauruļu bez vītnēm, ja tam netiktu dota garantija, ka *Corus* to neizmantos, lai palielinātu savu cauruļu ar vītnēm tirgus daļu. Šāda garantija saskaņā

ar Apstrīdēto lēmumu tika dota kā prasītāja tiesības lauzt līgumu ievērojamu zaudējumu gadījumā [skat. *Dalmine* un *Corus* piegādes līguma 9. panta c) apakšpunktu]. *Dalmine* iebilst pret šādu interpretāciju. Noteikums par līgumtiesisko attiecību izbeigšanu neesot attiecies uz iespēju ciest zaudējumus sakarā ar nespēju gūt peļņu tieši no cauruļu ar vītnēm pieprasījuma palielināšanās. Tas gluži pretēji attiecās uz iespēju ciest zaudējumus, kas saistīti ar ieilgušu pieprasījuma pēc šīm precēm un attiecīgi *Corus* cauruļu bez vītnēm patēriņa samazināšanos.

173 Turpinājumā *Dalmine* apstrīd Komisijas interpretāciju attiecībā uz līguma cenas noteikšanu. Saskaņā ar Apstrīdēto lēmumu (153. apsvērums) *Corus* bija jāpaziņo *Mannesmann* un *Dalmine* pārdoto cauruļu ar vītnēm cena un daudzums, lai gan tā bija konfidenciāla informācija. Turklāt Apstrīdētajā lēmumā ir arī kritizēts fakts, ka cauruļu bez vītnēm cena bija atkarīga no cenas, par kuru *Corus* tās pārdeva pēc vītņu iegriešanas.

174 Šādi apgalvojumi ir nepamatoti un nav pietiekami motivēti. Par apgalvoto konfidenciālās informācijas izpaušanu *Dalmine* precizē, ka *Corus* tai nepaziņoja cenu, par kuru tas pārdeva caurules ar vītnēm. Taisnība, ka šī cena bija viens no dotajiem matemātiskajā formulā, kas tika izmantota, lai aprēķinātu cenu, ko *Corus* maksāja par caurulēm bez vītnēm. Tomēr par šo aprēķinu atbildēja *Corus* un *Dalmine* uzzināja tikai tā gala rezultātu. *Dalmine* atgādina, ka strīdu gadījumā par šādi aprēķināto cenu tas varēja griezties pie trešās personas. Šī metode ļāva saglabāt *Corus* piemērotās cenas konfidencialitāti.

175 Komisija aizstāv savu secinājumu, ka līgumā noteiktajai pārdoto preču daudzuma aprēķināšanas metodei bija konkurenci ierobežojošs raksturs.

176 Runājot par līguma noteikuma par cenas noteikšanu spēkā esamību, Komisija uzsver, ka pieņemtā formula padarīja cauruļu bez vītnem cenu atkarīgu no cauruļu ar vītnēm cenas. Tādējādi *Vallourec*, *Mannesmann* un *Dalmine* nebija ieinteresēti konkurēt ar *Corus* attiecībā uz cauruļu ar vītnēm cenu Apvienotajā Karalistē.

177 Komisija ir pārliecināta, ka attiecīgā piegādes līguma 6. pantā paredzētā cauruļu bez vītnēm cenas aprēķina formula ietver informāciju, ko konkurējošiem uzņēmumiem savā starpā nevajadzētu izpaust.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

178 Trīs piegādes līgumu mērķi un sekas Komisija Apstrīdētā lēmuma 111. apsvērumā apraksta šādi:

"Šo līgumu mērķis bija piegādāt *OCTG* tirgus "līderim" Ziemeļu jūras reģionā bezšuvju caurules, un to nolūks bija saglabāt vietējo ražotāju Apvienotajā Karalistē, lai nodrošinātu "[Noteikumu]" ievērošanu Eiropas-Japānas kluba ietvaros. Šo līgumu galvenais mērķis un sekas bija visa viņu konkurenta [*Corus*] (*Vallourec*, sākot ar 1994. gadu) pieprasījuma sadale starp [*Mannesmann*], *Vallourec* un *Dalmine*. Cauruļu bez vītnēm iepirkuma cena līgumos tika noteikta, ņemot vērā cauruļu ar vītnēm, kuras iegrieza [*Corus*], cenas. Tajos bija ietverts arī ierobežojums [*Corus*] (*Vallourec*, sākot ar 1994. gadu) brīvībai iegādāties preci un pēdējā pienākums paziņot konkurentiem piemērotās pārdošanas cenas un daudzumu. Turklāt [*Mannesmann*], *Vallourec* (līdz 1994. gada februārim) un *Dalmine* uzņēmās piegādāt konkurentam ([*Corus*], vēlāk, sākot ar 1994. gada martu, *Vallourec*) cauruļu daudzumu, kas iepriekš nebija zināms."

179 Pirmās instances tiesā iesniegto piegādes līgumu noteikumi, jo īpaši tā, ko *Dalmine* ar *Corus* noslēdza 1991. gada 4. decembrī, būtībā apstiprina faktus, kas minēti Apstrīdētā lēmuma 111. apsvērumā, kā arī tā 78.–82. un 153. apsvērumā. Kopumā ņemot, šie līgumi, vismaz sākot ar 1993. gada 9. augustu, sadala *Corus* pieprasījumu pēc caurulēm bez vītnēm starp pārējiem trim Eiropas ražotājiem (40 % *Vallourec*, 30 % *Dalmine* un 30 % *Mannesmann*). Turklāt visi šie līgumi paredz, ka *Corus* par caurulēm bez vītnēm maksā cenu, kas noteikta ar matemātiskas formulas palīdzību, kurā tiek ņemta vērā *Corus* iegūtā cena par caurulēm ar vītnēm.

180 No šiem konstatējumiem izriet, ka šo piegādes līgumu mērķis un (vai) sekas bija aizstāt konkurences risku, kam bija pakļauti četri Eiropas ražotāji, ar vienošanos par peļņas sadali, kas iegūta no cauruļu ar vītnēm pārdošanas Apvienotās Karalistes tirgū (skat. pēc analoģijas iepriekš 44. punktā minēto spriedumu lietā "Cements", 3150. punkts).

181 Ar visiem piegādes līgumiem *Corus* piesaistīja savus trīs Kopienas konkurentus tādā veidā, ka vietējā tirgū izzuda reāla konkurence un konkurences iespēja no viņu puses, pretim ziedojot savu brīvību piegādes ziņā. Faktiski šo trīs konkurentu cauruļu bez vītnēm pārdošanas apjomi samazinātos, ja samazinātos *Corus* cauruļu ar vītnēm pārdošanas apjomi. Turklāt peļņas starpība caurulēm bez vītnēm, ko trīs piegādātāji uzņēmās piegādāt, arī samazinātos, pieņemot, ka samazinātos *Corus* iegūtā cena par caurulēm ar vītnēm, kas varētu pat nest zaudējumus. Šādos apstākļos praktiski bija neiedomājami, ka šie trīs ražotāji spētu Lielbritānijas cauruļu ar vītnēm tirgū nodrošināt reālu konkurenci *Corus* īpaši cenas ziņā (skat. Apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumu).

182 No otras puses, piekrītot noslēgt šos līgumus, visi trīs *Corus* Kopienas konkurenti nodrošināja sev netiešu dalību *Corus* vietējā tirgū, kā arī attiecīgās peļņas daļu. Lai iegūtu šos labumus, tie faktiski atteicās no iespējas pārdot caurules ar vītnēm Lielbritānijas tirgū, kā arī vismaz kopš trešā līguma noslēgšanas 1993. gada

9. augustā, piešķirot atlikušos 30 % *Mannesmann*, — no iespējas piegādāt lielāku cauruļu bez vītnēm, ko iegādājās *Corus*, proporciju, nekā to, kas katram no tiem tika piešķirta iepriekš.

183 Turklāt *Corus* konkurenti akceptēja apgrūtinošu, tādējādi no komerciālā viedokļa neparastu, pienākumu piegādāt tam tādu daudzumu cauruļu, kas iepriekš bija noteikts tikai, ņemot vērā tā pārdoto cauruļu ar vītnēm apjomu. Šāds pienākums pastiprināja nelikumīgo savstarpējo atkarību starp ražotājiem un *Corus* tāpēc, ka tie, kā līgumiski saistīti piegādātāji, bija atkarīgi no tā komerciālās politikas. *Dalmine* arguments, ka piegādāšanai paredzētais cauruļu daudzums tika noteikts trīs mēnešus iepriekš atbilstoši noteikumiem, kas paredzēti ar *Corus* noslēgtā līguma 4. punktā, nav nozīmīgs, jo šis noteikums neļāva *Dalmine* ierobežot piegādājamo cauruļu bez vītnēm daudzumu, tādēļ ka tas bija atkarīgs tikai no *Corus* vajadzībām.

184 Pat pieņemot, ka Komisijas analīze, kas atspoguļota Apstrīdētā lēmuma 153. apsvēruma pirmajā ievilkumā, par iespēju izbeigt līgumu nav pamatota, šis fakts nekādi neietekmē *Corus* un trīs pārējo Kopienas ražotāju, ieskaitot *Dalmine*, noslēgto līgumu konkurenci deformējošo raksturu. Tādējādi šis papildu strīds, kas attiecas uz faktiem, nav jāatrisina šā procesa ietvaros.

185 Jākonstatē, ka tad, ja nepastāvētu piegādes līgumi un neeksistētu Noteikumi, trim Eiropas ražotājiem, izņemot *Corus*, normāli būtu īsta vai vismaz potenciāla komerciāla interese efektīvi konkurēt ar *Corus* Lielbritānijas cauruļu ar vītnēm tirgū, kā arī konkurēt savā starpā par cauruļu bez vītnēm piegādi *Corus*.

186 Attiecībā uz *Dalmine* argumentiem par praktiskiem šķēršļiem tam, lai tas varētu bez starpnieka pārdot *premium* un standarta *OCTG* caurules Lielbritānijas tirgū, minētie šķēršļi nav pietiekami, lai pierādītu, ka tas nekad nebūtu varējis pārdot šīs preces minētajā tirgū, ja nepastāvētu piegādes līgums, ko tas noslēdza ar *Corus* un vēlāk ar *Vallourec*. Pieņemot, ka apstākļi *OCTG* cauruļu pārdošanai Lielbritānijas tirgū attīstītos pozitīvi, nav izslēgts, ka *Dalmine* varētu iegūt licenci, kas tam ļautu pārdot *premium* caurules ar vītnēm šajā tirgū vai arī varētu palielināt standarta *OCTG* cauruļu ražošanu, lai tās pārdotu. No tā izriet, ka, parakstot konkrēto piegādes līgumu, tas faktiski piekrita ierobežot savu komerciālo politiku, kā tas aprakstīts iepriekš no 182. līdz 185. punktam.

187 Šajā sakarā jāuzsver, ka turklāt visi piegādes līgumi tika noslēgti uz sākotnēju piecu gadu termiņu. Šis nosacīti ilgais termiņš apliecina un apstiprina šo līgumu konkurenci deformējošo raksturu, īpaši, tā kā *Dalmine* un abi pārējie *Corus* piegādātāji faktiski bija atteikušies no iespējas šajā periodā tiešā veidā darboties Lielbritānijas cauruļu ar vītnēm tirgū.

188 Turklāt, kā Komisija norāda Apstrīdētā lēmuma 111. apsvērumā, cauruļu bez vītnēm cenas noteikšanas formula, kas paredzēta visos trīs piegādes līgumos, ietvēra nelikumīgu apmaiņu ar komerciālu informāciju (skat. Apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumu), kurai vajadzēja palikt konfidenciālai, nepakļaujot riskam konkurējošu uzņēmumu komerciālās politikas autonomiju (šajā sakarā skat. iepriekš 147. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Thyssen Stahl*/Komisija, 403. punkts, un Pirmās instances tiesas spriedumu lietā T-151/94 *British Steel*/Komisija, *Recueil*, II-629. lpp., 383. un turpmākie punkti).

189 *Dalmine* arguments, ka konfidenciālā informācija par *Corus* pārdoto cauruļu cenu, ko maksāja tā klienti, tam netika izpausti, šīs lietas apstākļos neattaisno piegādes līgumu parakstītājus.

190 Ir taisnība, ka *Corus* nepaziņoja saviem līgumslēdzējiem cenas kā tādas, par kurām tas pārdeva caurules bez šuvēm. Tādējādi Apstrīdētā lēmuma 111. apsvērumā minētajā apgalvojumā, ka piegādes līgumi "uzlika [*Corus*] par pienākumu paziņot saviem konkurentiem pārdošanas cenu" šajā ziņā ir pārspīlēts līgumsaistību apjoms. Taču Apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumā un Pirmās instances tiesā Komisija pareizi norādīja, ka šīs cenas bija matemātiski saistītas ar cenu, kas tika maksāta par caurulēm bez vītnēm, tādējādi minētajiem trim piegādātājiem bija precīzas norādes par *Corus* pārdoto cauruļu ar vītnēm cenas svārstību virzību, laiku un amplitūdu.

191 Jākonstatē ne tikai, ka šādas informācijas paziņošana konkurentiem pārkāpj EKL 81. panta 1. punktu, bet turklāt šā pārkāpuma raksturs pēc būtības ir tāds pats, ja tiek paziņota nevis pati cauruļu ar vītnēm cena, bet tikai informācija par cenas svārstībām. Šādos apstākļos jāuzskata, ka iepriekšējā punktā aprakstītajai neprecizitātei nav nozīmes plašākā Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatētā pārkāpuma kontekstā un ka tādējādi tā nekādi neietekmē šā pārkāpuma konstatāciju.

192 Ņemot vērā iepriekš minēto, visi iebildumi par *Dalmine* un *Corus* noslēgtā piegādes līguma noteikumiem ir noraidāmi.

Par pamatiem, kas attiecas uz aizliegtas vienošanās pastāvēšanu un *Dalmine* līdzdalību tajā

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

193 *Dalmine* apstrīd to, ka ar *Corus* noslēgtie piegādes līgumi bija aizliegtas vienošanās rezultāts. Tas apgalvo, ka tas vispirms noslēdza un tad paplašināja piegādes līgumu

ar *Corus* ar mērķi palielināt savu cauruļu bez vītnēm noietu Lielbritānijas tirgū. Tas bija pavisam likumīgs uzņēmējdarbības mērķis, ko Komisija atstājusi bez ievērības, aprobežojoties ar *Corus* stāvokļa izvērtēšanu attiecīgajā tirgū (Apstrīdētā lēmuma 152. apsvērums).

194 *Dalmine* apstrīd Apstrīdētā lēmuma 80. apsvērumā minēto dokumentu interpretāciju, ar ko Komisija liek saprast, ka piegādes līgumi ar *Corus* bija noslēgti ar mērķi saglabāt Lielbritānijas tirgū mākslīgi augstu cenu. Dokumenti, uz kuriem pamatojas Komisija, ir vecāki nekā piegādes līgumi un tie tikai izvirza hipotēzes. Faktiski no minētajiem dokumentiem izriet, ka *Vallourec* 1990. gadā uzskatīja, ka, nodrošinot Eiropas ražotājiem labvēlīgu attieksmi Lielbritānijas tirgū, bija iespējams saglabāt augstu cenu. Šie dokumenti arī pierāda, ka *Corus* neizslēdza iespēju noslēgt piegādes līgumus ar sabiedrībām *UTM*, *Siderca*, *Tubos de Acero de México SA* (skat. protokolu ar nosaukumu "24/7/90 tikšanās ar *British Steel*").

195 *Dalmine* arī iebilst pret Komisijas analīzi par piegādes termiņiem. Piecu vai sešu nedēļu piegādes termiņu, ko pieprasīja *Corus*, varēja ievērot tikai Eiropas uzņēmumi, saistībā ar attiecīgo preču pārvadāšanai un saražošanai vajadzīgo laiku pēc galīgā pasūtījuma saņemšanas. Prasītājs šajā sakarā atgādina, ka *Corus* tam lika pieņemt labojumus pasūtījumā līdz desmit dienām pirms ražošanas mēneša sākuma. Šādos apstākļos Komisijas secinājums, ka piegādes termiņi nav nozīmīgi, kā arī pret ražotājiem vērstais pārmetums, ka tie ir uzņēmušies piegādāt nenoteiktu preču daudzumu, ir pretrunīgi.

196 Otrkārt, *Dalmine* apstrīd Komisijas savākto pierādījumu pierādīšanas vērtību, īpaši, to pierādījumu, kas minēti Apstrīdētā lēmuma 78. un 80. apsvērumā. Komisija savu viedokli ir balstījusi uz kļūdainu attiecīgo pierādījumu uztveri. Tā vietā, lai

apstiprinātu Komisijas apgalvojumu patiesumu, *Vallourec* iekšējās lietošanas dokumenti, uz kuriem tā pamatojās, aprobežojas ar hipotēzēm par to, kādas sekas izraisītu tas, ka *Corus* slēgtu savu ražotni Klidesdeilā. Šajos dokumentos nav nekā, kas ļautu secināt, ka pastāvēja vienošanās sadalīt Lielbritānijas tirgu.

197 *Dalmine* apgalvo, ka šādai vienošanās iespējai pretrunā ir fakts, ka *Mannesmann* noslēdza piegādes līgumu ar *Corus* trīs gadus pēc 1990. gadā notikušajām sarunām strap *Corus* un *Vallourec*, uz ko ir balstīts Komisijas aizstāvētais apgalvojums par aizliegtas vienošanās pastāvēšanu.

198 *Dalmine* noliedz, ka tas būtu piedalījies aizliegtā vienošanās kopā ar citiem ražotājiem, lai sadalītu Lielbritānijas tirgu, pat pieņemot, ka šāda vienošanās pastāvēja. Tas atgādina, ka saskaņā ar Apstrīdēto lēmumu *Vallourec* un *Corus* laika posmā starp 1990. un 1991. gadu vienojās, ka *Corus* piegādi veiks tikai no Kopienas ražotājiem (skat. Apstrīdētā lēmuma 110. apsvērumu). Kā izriet no Apstrīdētā lēmuma, prasītājs nebija iesaistīts šajās sarunās, un Komisija tādējādi nevarēja tam pārmest līdzdalību šajā vienošanās. Tādējādi Komisija nevarēja tam pārmest piegādes līguma noslēgšanu ar *Corus* 1991. gada 4. decembrī.

199 *Dalmine* uzsver, ka pierādījumi, ko Komisija izvirza, lai pierādītu savu apgalvojumu, attiecas tikai uz *Vallourec* un *Corus* (skat. Apstrīdētā lēmuma 78., 91., 110., 146. un 152. apsvērumu). *Dalmine* uzskata, ka nespēj sevi pieteikami aizstāvēt pret pierādījumiem, kas attiecas tikai uz trešām personām.

200 Otrkārt, *Dalmine* apstrīd Komisijas secinājumu, ka tas vēlāk, laikā, kad *Corus* paredzēja iziet no tirgus un izbeigt ražot bezšuvju caurules, pievienojās *Vallourec* un *Corus* noslēgtajam līgumam. Pierādījumi, kas izvirzīti Apstrīdētā lēmuma 91. apsvē-

rumā, attiecās uz tikšanos starp *Corus*, *Mannesmann*, *Vallourec* un *Dalmine*, kas notika 1993. gada 29. janvārī. Taču šīs sarunas notika pirms piegādes līguma noslēgšanas 1993. gada 9. augustā starp *Mannesmann* un *Corus*. *Dalmine* no šī apstākļa secina, ka 1993. gada 29. janvārī Eiropas ražotāju starpā nepastāvēja nekāda vienošanās. Turklāt Komisija šķietami pārmet prasītājam, ka tas piekrita tam, ka *Vallourec* pārņēma *Corus* ražošanu. Prasītājs uzsver, ka tas šajā darījumā nebija iesaistīts. Prasītājs, savukārt, norāda, ka tā interesēs bija saglabāt noieta tirgu Lielbritānijā un ka tāpēc tas vēlējās turpināt pārdot caurules bez vītnēm Lielbritānijas tirgū pēc tam, kad *Vallourec* pārņēma *Corus* ražošanu.

201 Turklāt Komisija aizliegtas vienošanās pastāvēšanu secināja no *Vallourec* lēmuma pēc *Corus* bezšuvju cauruļu ražošanas iegādāšanās pārjaunot piegādes līgumus, ko *Corus* iepriekš bija noslēdzis ar *Mannesmann* un *Dalmine*, ko *Dalmine* apstrīd. Prasītājs uzsver, ka faktiski tā bija *Vallourec* izvēle, kuru tas nevarēja ietekmēt un ka līgumslēdzējas puses rīkojās brīvi saskaņā ar savām uzņēmējdarbības interesēm.

202 Visbeidzot, *Dalmine* apgalvo, ka piegādes līgumu, ko tas noslēdza ar *Corus*, ietekme uz tirgu bija nenozīmīga. No 20 400 tonnām cauruļu bez vītnēm, ko tas pārdeva Lielbritānijas tirgū, tikai 20 % tika pārveidoti par *OCTG* standara caurulēm ar vītnēm (skat. Apstrīdētā lēmuma 2. pielikumu). Tas aptver ne vairāk kā 3 % no Lielbritānijas patēriņa, 1,4 % no Kopienas patēriņa un 0,08 % no patēriņa pasaulē.

203 Komisija atspēko šos argumentus. Pēc tās domām, *Corus* nebija nekādu leģitīmu interešu, kuru dēļ bija jānoslēdz attiecīgie līgumi.

204 Komisija apgalvo, ka šie piegādes līgumi bija daļa no Noteikumiem, kas paredzēja vietējo tirgu sadali un bija pieņemti Eiropas-Japānas kluba ietvaros (Apstrīdētā lēmuma 146. apsvērums). Kad 1990. gadā *Corus* daļēji samazināja noteiktu bezšuvju cauruļu ražošanu, pastāvēja risks, ka Lielbritānijas aizsardzības noteikums zaudēs spēku. *Corus* un *Vallourec* minēja šo problēmu 1990. gada jūlijā savās sarunās par līguma pagarināšanu, pamatojoties uz kuru *Vallourec* bija piešķīris *Corus* licenci vītņu iegriešanas VAM tehnoloģijas izmantošanai.

205 Komisija uzskata, ka tā ir no juridiskā viedokļa pietiekami pierādījusi, ka šo divu uzņēmumu starpā pastāvēja aizliegta vienošanās. Tā šajā sakarā atsaucas uz *Vallourec* protokolu ar nosaukumu "1990. gada 24. jūlija sanāksme ar *British Steel*", kas īpaši minēts Apstrīdētā lēmuma 80. apsvērumā. Komisijas apgalvojumu pamato arī *Vallourec* protokols ar nosaukumu "Stratēģiskas piezīmes", kas minēts šajā pašā apsvērumā.

206 Komisija noraida argumentu, kas balstīts uz laiku, kas pagāja strap *Vallourec* un *Corus* sarunām 1990. gadā, no vienas puses, un *Corus* līguma parakstīšanu ar *Mannesmann* 1993. gada 9. augustā, no otras puses. Tā norāda, ka šajā lietā nav nekāda iemesla izslēgt aizliegtas vienošanās pastāvēšanu pirms piegādes līguma noslēgšanas ar *Mannesmann*. Komisija uzsver, ka katrā ziņā EKL 81. panta 1. punktā paredzētais aizliegums ir piemērojams visām vienošanām, neatkarīgi no to formas. Tā apgalvo, ka ir plaši pierādījusi vienošanās par vietējo tirgu sadali pastāvēšanu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpuma kontekstā.

207 Turklāt no pierādījumiem, kas minēti Apstrīdētā lēmuma 65., 67., 84. un 91. apsvērumā, izriet, ka sarunas starp *Vallourec* un *Corus* 1990. gadā par *Corus* pakāpeniskās iziešanas no tirgus un tā rūpnīcas Klidesdeilā slēgšanas sekām bija cieši saistītas ar vienošanos sadalīt vietējos tirgus.

208 *Dalmine*, kas pievienojās vietējo tirgu sadales vienošanās, paziņoja, ka problēmas, kas saistītas ar *Corus* pārstrukturēšanu bija jāatrisina Eiropas līmenī un uzskatīja, ka bija pareizi noslēgt piegādes līgumu ar *Corus* paralēli *Vallourec* un *Mannesmann*. Acīmredzami *Dalmine* zināja, ka šāda piegādes līguma noslēgšana palīdzētu īstenot vienošanos par vietējo tirgu sadali un saskaņotu tā darbības ar tā tiešo konkurentu darbībām.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

209 Vispirms jākonstatē, ka, tā kā Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatēto pārkāpumu radīja pašos piegādes līgumos ar *Corus* ietvertie ierobežojumi, apsvērumi par līgumiem, kas minēti iepriekš izvērtēto pamatu ietvaros, ir pietiekami, lai pamatotu tā pastāvēšanu.

210 Faktiski, neatkarīgi no četru Eiropas ražotāju sadarbības pakāpes, jākonstatē, ka katrs no tiem noslēdza piegādes līgumu, kas veidoja konstatēto pārkāpumu, ierobežoja konkurenci un atbilda EKL 81. panta pārkāpumam, kas konstatēts Apstrīdētā lēmuma 2. pantā. Lai gan Apstrīdētā lēmuma 2. panta 1. punktā norādīts, ka piegādes līgumi bija noslēgti "1. pantā konstatētā pārkāpuma ietvaros", no Apstrīdētā lēmuma 111. punkta skaidri izriet, ka tieši fakts, ka šie konkurenci deformējošie līgumi tika noslēgti, veido 2. pantā konstatēto pārkāpumu.

211 Tā, pat pieņemot, ka *Dalmine* būtu veiksmīgi pierādījis, ka līguma noslēgšana ar *Corus* objektīvi atbilda tā komerciālajām interesēm, šis apstāklis nekādā ziņā neapgāž Komisijas apgalvojumu, ka šī vienošanās bija nelikumīga. Faktiski konkurenci

deformējošas darbības ļoti bieži ir uzņēmumu individuālajās, vismaz īstermiņa, komerciālajās interesēs. Ņemot vērā šos apsvērumus, nav vajadzības izšķirt lietas dalībnieku domstarpības par *Corus* piegādes termiņu nozīmi, jo *Dalmine* šajā sakarā izvirzītā argumenta mērķis ir pierādīt, ka no *Corus* viedokļa bija komerciālā ziņā loģiski izmantot trīs Eiropas piegādātājus.

212 Tā kā Apstrīdētā lēmuma 2. panta konstatētais pārkāpums ir pietiekami pierādīts no juridiskā viedokļa, nav vajadzības obligāti pārbaudīt Komisijas pamatojumu par četru Eiropas ražotāju sadarbību. Tāpat, lai izlemtu šo pamatu, nav vajadzības analizēt *Dalmine* izvirzītos argumentus par pierādījumu kopumu ārpus piegādes līgumiem, uz kuriem Komisija pamatojas, lai pierādītu šādas sadarbības faktu.

213 Taču tādā mērā, kādā sadarbībai starp četriem Kopienas ražotājiem attiecībā uz Apstrīdētā lēmuma 2. pantā minēto pārkāpumu ir nozīme citu šajā lietā izvirzīto pamatu izvērtēšanā, tā ir jāizvērtē.

214 Šajā kontekstā jānorāda, ka var uzskatīt, ka darbības, kas veido kopēja plāna daļu un kurām ir vienots mērķis deformēt konkurenci, veido vienu vienošanos (skat. šajā sakarā iepriekš 42. punktā minēto spriedumu lietā "Cements", 4027. punkts). Faktiski, ja Komisija pierāda, ka uzņēmums, piedaloties aizliegtā vienošanās, zināja vai tam bija jāzina, ka ar šo rīcību, tas pievienojās vienam līgumam, tā līdzdalība attiecīgajās aizliegtas vienošanās var veidot piekrišanu pievienoties šim līgumam (šajā sakarā skat. iepriekš 42. punktā minēto spriedumu lietā "Cements", 4068. un 4109. punkts).

215 Šajā sakarā ļoti nozīmīgs ir dokuments ar nosaukumu "Piezīmes pie VAM līguma", kas datēts ar 1990. gada 23. martu. Nodaļā ar virsrakstu "Scenārijs II" Verluka norāda uz iespēju "panākt japāņu piekrišanu neiejaukties [Lielbritānijas] tirgū un uz to, ka problēma tiks atrisināta eiropiešu starpā". Viņš turpina: "Šādā gadījumā caurules bez vītnēm faktiski tiktu sadalītas starp [*Mannesmann*], [*Vallourec*] un *Dalmine*". Nākamajā punktā viņš atklāj, ka "iespējams, būtu ienesīgi [*Vallourec*] piegādi piesaistīt gan [*Corus*] pārdotā VAM cenai, gan apjomam."

216 Tā kā šis piedāvājums precīzi atspoguļo *Vallourec* un *Corus* sešpadsmit mēnešus vēlāk noslēgtā līguma būtiskos noteikumus, ir skaidrs, ka *Vallourec* tiešām pieņēma šo stratēģiju un tās īstenošanai tika noslēgts minētais līgums.

217 Turklāt fakts, ka *Corus*, no vienas puses, noslēdza praktiski identiskus līgumus ar katru no pārējiem Eiropas-Japānas kluba dalībniekiem, proti, ar *Dalmine* un vēlāk ar *Mannesmann*, no otras puses, un ka tādējādi *Corus* pieprasījums pēc caurulēm bez vītnēm, sākot ar 1993. gada augustu, tika faktiski sadalīts starp trim pārējiem Eiropas-Japānas kluba dalībniekiem, tieši tā, kā to bija paredzējis Verluka, apstiprina to, ka šo trīs līgumu mērķis bija īstenot kopējo stratēģiju, kas bija piedāvāta viņu sadarbības ietvaros šajā klubā.

218 Šāds secinājums ir pamatots ar pierādījumiem, uz kuriem Komisija atsaucas Apstrīdētajā lēmumā, jo īpaši tā 91. apsvērumā, kas ir formulēts šādi:

"1993. gada 21. janvārī [*Corus*] nosūtīja *Vallourec* (iespējams, arī [*Mannesmann*] un *Dalmine*) bezšuvju cauruļu nozares reorganizēšanas līguma ieteikumu projektu, kas būtu apspriežams *Mannesmann*, *Vallourec*, *Dalmine* un [*Corus*] tikšanās laikā

Hītrovā 1993. gada 29. janvārī (Komisijas lietas materiālu 4628. lpp., t.i., dokumenta pirmā lapa ar virsrakstu "Ieteikumu projekts bezšuvju cauruļu nozares reorganizēšanas līgumam"). Šajā dokumentā ir rakstīts: "[*Corus*] ir izteicis savu vēlmi, iespējams, izbeigt bezšuvju cauruļu ražošanu. Tas mēģina to izdarīt organizēti un kontrolēti, lai novērstu cauruļu piegādes pārtraukumu saviem klientiem un palīdzētu saglabāt pasūtījumus ražotājiem, kas pārņems šo ražošanu [..]. Pēdējo sešu mēnešu laikā starp [*Corus*] un citiem ražotājiem, kuri ir ieinteresēti iegūt [*Corus*] aktīvus, ir notikušas sarunas, un tas uzskata, ka pastāv vienprātība par šajā dokumentā aprakstīto darbības plānu." Viens no ieteikumiem paredzēja *OCTG* darbību nodošanu *Vallourec*, tai pat laikā paturot spēkā cauruļu bez vītnēm piegādes līgumus starp [*Corus*] un *Vallourec*, [*Mannesmann*] un *Dalmine*, saglabājot tās pašas proporcijas. Tajā pašā dienā starp [*Mannesmann*] un [*Corus*] notika tikšanās, kuras laikā [*Mannesmann*] "akceptēja, ka *Vallourec* kļūs par līderi *OCTG* nozarē" (Komisijas lietas materiālu 4626. lpp., t.i., viena lapa, ko 1993. gada 22. janvārī Deiviss [*Davis*] no *Corus* pa faksu nosūtīja Patriē [*Patrier*] uz *Vallourec*). *Dalmine* dokuments ar nosaukumu ["Bezšuvju tērauda cauruļu sistēma Eiropā un tirgus attīstība" (*Seamless steel tube system in Europe and market evolution*) (Komisijas lietas materiālu 2053. lpp.)], kas datēts ar 1993. gada maiju — augustu, noteica, ka visiem pieņemams [*Corus*] problēmas risinājums varētu tikt rasts Eiropas ietvaros; arī *Dalmine* pieņēma faktu, ka [*Corus*] iegūst *Vallourec* ražotnes."

219 Turklāt jāpiebilst, ka dokumentā ar nosaukumu "Stratēģiskas piezīmes", kas minēts Apstrīdētā lēmuma 80. apsvērumā, *Vallourec* skaidri paredzēja iespēju, ka *Dalmine* un *Mannesmann* sadarbosies ar to cauruļu bez vītnēm piegādē *Corus*. Turklāt Apstrīdētā lēmuma 58. apsvērumā Komisija atsaucas uz dokumentu "g) Japāņu", īpaši uz kalendāru, kas atrodams tā 4. lpp., (Komisijas lietas materiālu 4912. lpp.), lai pierādītu, ka Eiropas ražotāji, lai saskaņotu savus viedokļus un izveidotu kopējus priekšlikumus Eiropas-Japānas kluba ietvaros, pirms tikšanās ar Japānas ražotājiem noturēja sagatavošanās sapulces.

220 No dokumentārajiem pierādījumiem, ko Komisija min Apstrīdētajā lēmumā un kas uzskaitīti iepriekš, izriet, ka četri Kopienas ražotāji tiešām, vismaz 1993. gadā, satikās, lai saskaņotu savus viedokļus Eiropas-Japānas kluba ietvaros pirms viņu starpkontinentālajām tikšanās reizēm. Tāpat ir noskaidrots, ka *Corus* vītņu iegriešanas rūpnīcas slēgšana Klidesdeilā un tas, ka to iegādājās *Vallourec*, kā arī cauruļu bez vītnēm piegāde šim uzņēmumam no *Dalmine* un *Mannesmann*, bija sarunas temats šajās sapulcēs. Tādējādi nav aptverams, ka *Dalmine* varēja nebūt informēts par *Vallourec* izstrādāto stratēģiju un faktu, ka tā piegādes līgums ar *Corus* veidoja plašāku konkurenci deformējošu vienošanos, kas ietekmēja standarta cauruļu ar vītnēm, kā arī cauruļu bez vītnēm tirgu.

221 Par *Dalmine* argumentu, ka trešais piegādes līgums starp *Corus* un *Mannesmann* bija noslēgts daudz vēlāk nekā divi pārējie un tāpēc Komisija nevarēja secināt, ka bija izdarīts viens pārkāpums, kurā bija iesaistīti četri Eiropas ražotāji, jākonstatē, ka piegādes līguma neesamība starp *Mannesmann* un *Corus* pirms 1993. gada neapgāž Komisijas apgalvojumu par pārējo trīs ražotāju, proti, *Corus*, *Vallourec* un *Dalmine* mērķi, 1991. gadā noslēdzot divus līgumus. Lai gan cauruļu bez vītnēm piegādes sadales stratēģija nebija pilnībā īstenota pirms *Corus* bija trīs piegādātāji, šo divu līgumu noslēgšana, sedzot 70 % no tā cauruļu bez vītnēm pieprasījuma, nozīmēja kaut gan daļēju, bet būtisku šī plāna īstenošanu.

222 Turklāt, kā Komisija minēja Pirmās instances tiesā, 1993. gada 21. janvāra dokumentā "Ieteikumu projekts bezšuvju cauruļu nozares reorganizācijas līgumam" minētā atsauce uz faktu, ka *Mannesmann* jau piegādāja *Corus* caurules bez vītnēm, kas nebūt nav nesavienojams ar piegādes līguma noslēgšanu starp *Corus* un *Mannesmann* 1993. gada augustā, kā to apgalvo *Dalmine*, apstiprina Komisijas analīzi. Kaut gan Komisija piesardzības dēļ Apstrīdētā lēmuma 2. pantā atzina, ka *Mannesmann* pārkāpums sākās 1993. gada 9. augustā, jo piegādes līgums ar *Corus* kopš šā datuma bija drošs pierādījums tā dalībai šajā pārkāpumā, no iepriekš minētā

dokumenta atsauces ir skaidrs, ka īstenībā *Mannesmann* piegādāja *Corus* caurules bez vītnēm kopš 1993. gada janvāra.

223 Tādējādi no Komisijas Apstrīdētajā lēmumā minētajiem pierādījumiem izriet, ka *Vallourec* izstrādāja stratēģiju Apvienotās Karalistes tirgus aizsardzībai un noslēdza piegādes līgumu ar *Corus*, kas ļāva spert pirmo soli tās īstenošanai. Turpmāk viņiem pievienojās *Dalmine* un *Mannesman*, par ko liecina šo abu uzņēmumu piegādes līgumu noslēgšana ar *Corus*.

224 No iepriekš minētā secināms, ka Komisija Apstrīdētajā lēmumā pareizi ir secinājusi, ka piegādes līgumi radīja pārkāpumu, kas konstatēts Apstrīdētā lēmuma 2. pantā, un tādējādi no juridiskā viedokļa pietiekami pamatojusi tā pastāvēšanu. Drošības pēc jāatzīmē arī, ka Komisijas izvirzītie papildu pierādījumi apstiprina apgalvojumu, ka šie līgumi atbilda plašākai Eiropas kopējai politikai attiecībā uz standarta *OCTG* caurulēm ar vītnēm.

225 Visbeidzot, par apgalvojumu, ka *Dalmine* un *Corus* noslēgtajam līgumam nebija būtiska konkurenci deformējoša ietekme, pietiek norādīt, ka, pat pieņemot, ka šis apstāklis būtu pierādīts, Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatētais pārkāpums nav no tā atkarīgs, jo ir konstatēts minēto piegādes līgumu konkurenci deformējošais mērķis un stratēģija, kuru īstenošanu tie veicināja.

226 Tādējādi pamati, kas attiecas uz aizliegtas vienošanās faktu un *Dalmine* līdzdalību tajā, ir noraidāmi.

Par pamatiem, kas attiecas uz konkrēto tirgu un saikni ar Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

227 *Dalmine* apgalvo, ka *Corus* piegādes līgumi attiecās uz precēm, kas nepiederēja pie konkrētā tirgus. Tādējādi Komisija nevarēja no šiem līgumiem atbilstoši secināt, ka tie ierobežoja konkurenci tirgū.

228 Tas precizē, ka Komisija uzskatīja, ka *Corus* piegādes līgumi bija daļa no vienošanās par tirgu sadali, kas atzīta par nelikumīgu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā. Šāds novērtējums loģiski ietver to, ka šie līgumi ietekmēja konkurenci to pašu preču tirgū, uz kurām attiecās Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētā vienošanās. Taču *Dalmine* apgalvo, ka tā tas nav — piegādes līgumi attiecās uz precēm, ko neaptvēra Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētā vienošanās. Tie faktiski par 80 % attiecās uz caurulēm bez vītnēm, kas bija par pamatu *premium OCTG* caurulēm, kamēr vienošanās, kas noslēgta Eiropas-Japānas kluba ietvaros attiecās tikai uz standarta *OCTG* caurulēm. Komisijas secinājums tādējādi esot kļūdains un Apstrīdētais lēmums nepietiekami pamatots.

229 *Dalmine* apgalvo, ka ar *Corus* noslēgtie piegādes līgumi nebija līdzeklis Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpuma izpildīšanai. Tas apgalvo, ka vienošanās, kas, kā apgalvots, noslēgta starp *Vallourec* un *Corus*, mērķis nevarēja būt pieejas liegšana Japānas ražotājiem, jo to rīcībā jau bija nozīmīga daļa Apvienotās Karalistes tirgus. Turklāt Komisijas izvirzītie pierādījumi liecina, ka *Vallourec* nebija pārliecināts, ka Klidesdeilas rūpnīcas slēgšana varētu palielināt Japānas ražotāju konkurenci šajā tirgū.

230 *Dalmine* atzīmē, ka kopš 1991. gada *Corus* caurules bez vītnēm piegādāja ārvalstu ražotāji. Tādējādi vairs nepastāvot jautājums par Apvienotās Karalistes "vietējām" precēm, kā to paredzēja Noteikumi par vietējo tirgu sadali Eiropas-Japānas kluba ietvaros. Tādējādi Apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumā ietvertā tabulā *Vallourec*, *Mannesmann* un *Dalmine Corus* pārdotās caurules bez vītnēm esot kļūdaini ieskaitītas pie "vietējā ražotāja" daļas.

231 Gadījumā, ja Pirmās instances tiesa uzskatītu, ka tā piegādes līgums ar *Corus* ir saistīts ar Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu, *Dalmine* pakārtoti apgalvo, ka visas kļūdas 2. pantā konstatētā pārkāpuma pamatojumā ietekmē arī 1. pantā konstatētā pārkāpuma spēkā esamību.

232 Komisija uzskata, ka tā Apstrīdētā lēmuma 140.–155. apsvērumā ir sīki paskaidrojusi mehānismu, kurā piegādes līgumi bija paredzēti, lai īstenotu Eiropas-Japānas kluba ietvaros noslēgtos Noteikumus par vietējo tirgu sadali.

233 Attiecībā uz *Dalmine* apgalvojumiem par cenu līmeni Apvienotajā Karalistē, Komisija atkārto, ka šis līmenis bija augsts.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

234 Vispirms jāatzīmē, ka Komisija attiecīgi Apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantā konstatēja divus atsevišķus pārkāpumus divu līdzīgu preču tirgos. Tādējādi nav nepareizi, ka konkrētais tirgus, lai konstatētu pārkāpumu Apstrīdētā lēmuma 2. pantā, ir cauruļu

bez vītnēm tirgus, bet konkrētais tirgus, lai konstatētu pārkāpumu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā, ir standarta *OCTG* cauruļu ar vītnēm tirgus atbilstoši konkrētā tirgus definīcijām, kas minētas tā 29. apsvērumā.

235 Nevienā Kopienu tiesību normā nav paredzēts, ka Komisija vienā un tajā pašā lēmumā nevar atzīt divus atsevišķus EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumus. Faktiski attiecīgās ekonomiskās situācijas var būt sarežģītas tādā veidā, ka uz diviem neatkarīgiem, bet saistītiem tirgiem var attiekties divi pārkāpumi, kuriem ir loģiski piemērot sodu, pieņemot vienu lēmumu, jo arī šie pārkāpumi, būdami atsevišķi, ir saistīti.

236 Tādējādi šajā lietā Komisija aprakstīja situāciju, kurā vienošanās starp Eiropas ražotājiem, kas ietekmēja Lielbritānijas cauruļu bez vītnēm tirgu, bija paredzētas vismaz daļēji ar mērķi aizsargāt Lielbritānijas tirgu no Japānas *OCTG* standarta cauruļu ar vītnēm importa. Nepievēršoties vairākām konkurenci deformējošām darbībām šajos abos saistītajos tirgos, Komisija nevarētu pietiekamā veidā ņemt vērā faktu kopumu, ko tā atklāja izmeklēšanas gaitā (skat. pēc analoģijas Pirmās instances tiesas 2002. gada 25. oktobra spriedumu lietā T-5/02 *Tetra Laval*/Komisija, *Recueil*, II-4381. lpp., 142.–147. un 154.–162. punkts, par ko iesniegta apelācijas sūdzība).

237 Par *Dalmine* kritiku attiecībā uz saikni, kas pastāvēja starp abiem pārkāpumiem, par kuriem ir uzlikts sods, tā nevar ietekmēt Apstrīdētā lēmuma 2. panta pamatotību, jo šajā pantā konstatētais pārkāpums ir noskaidrots atbilstoši no juridiskā viedokļa, pamatojoties uz piegādes līgumu noteikumiem (skat. iepriekš minēto 178.–192. punktu). Tomēr šie argumenti ir jāpārbauda tik lielā mērā, ciktāl Komisija pamatojās uz saikni starp abiem pārkāpumiem, lai nodibinātu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu, un ciktāl tā uz šo saikni pamatojās, aprēķinot naudas soda apmēru Apstrīdētā lēmuma 164. apsvērumā.

238 No 111. apsvēruma teksta, kas citēts iepriekš 178. apsvērumā, izriet, ka viens no tajā aprakstītās aizliegtas vienošanās mērķiem faktiski bija saglabāt Lielbritānijas standarta *OCTG* cauruļu tirgu Noteikumu ietvaros, bet šai vienošanās bija arī skaidrs mērķis un sekas — konkurences deformēšana Lielbritānijas cauruļu bez vītnēm tirgū. Tādējādi jāuzskata, ka Komisija no juridiskā viedokļa pietiekami pamatoja savu viedokli attiecībā uz saistību starp abiem Apstrīdētajā lēmumā konstatētajiem pārkāpumiem.

239 Par *Dalmine* argumentu, ka *Corus* vairs nebija vietējais *OCTG* standarta cauruļu ražotājs, jo tas iepirka caurules bez vītnēm no citiem Eiropas ražotājiem, no *Vallourec* dokumentiem izriet, ka to autors Verluka bija daudz optimistiskāks par iespēju panākt, ka Japānas ražotāji ievērotu Noteikumus, ja *Corus* piekristu iepirkt tikai caurules bez vītnēm, kas ražotas Kopienā, kā tad, ja tas importētu caurules bez vītnēm no citiem kontinentiem. Tādējādi, tā kā *Corus* nolēma slēgt savu vītņu iegriešanas rūpnīcu Klidesdeilā, ieteiktais risinājums Lielbritānijas tirgus aizsardzībai, proti, Lielbritānijā ražotu cauruļu bez vītnēm pārveidošana par caurulēm ar vītnēm, netika pieņemts, bet tas nenozīmē, ka visi mēģinājumi saglabāt Lielbritānijas tirgus aizsardzību attiecībā uz Japānas ražotājiem tika uzskatīti par neiespējamiem, kā to apgalvo *Dalmine*.

240 Savukārt, no lietas materiāliem izriet, ka pēc *Vallourec* domām bija jāmeklē cits risinājums, kas vislabākajā veidā ļautu saglabāt *status quo*. *Corus* apgādāšana ar caurulēm bez vītnēm, kas ražotas tikai Kopienā, bija risinājums, ko *Vallourec* izstrādāja, lai sasniegtu šo mērķi. Nav nozīmes tam, vai šis risinājums bija efektīvs, jo no pierādījumiem izriet, ka Eiropas ražotāju mērķis, parakstot piegādes līgumus, bija saglabāt Lielbritānijas tirgum vietējā tirgus statusu attiecībā pret Japānas ražotājiem (skat. iepriekš minēto 213. un turpmākos punktus).

241 Šo pašu iemeslu dēļ ir jānoraida *Dalmine* argumenti, ka Komisija kļūdījās, Apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumā ietvertajā tabulā pieskaitot *Vallourec*, *Mannesmann* un *Dalmine Corus* pārdotās caurules bez vītnēm "vietējā ražotāja" daļā. Faktiski šī vērā ņemšana atspoguļo Eiropā ražoto cauruļu bez vītnēm, kurās vītnes iegrieza *Corus* un vēlāk — *TISL* (*Vallourec* meitasuzņēmums), pielīdzināšanu Lielbritānijā ražotajām caurulēm ar vītnēm.

242 Turklāt Komisijas analīzi par Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatēto pārkāpumu, kas izriet no tā 111. apsvēruma, neietekmē fakts, ka tikai daļa no piegādes līgumos paredzētajām caurulēm bez vītnēm tika pārveidota par standarta *OCTG* caurulēm, pārējo daļu paredzot *premium OCTG* cauruļu ar vītnēm ražošanai. Faktiski, nodibinot, ka noteikta daļa no caurulēm bez vītnēm tika pārveidota par standarta *OCTG* caurulēm, tiek nodibināts, ka starp abiem pārkāpumiem pastāv saikne un tādējādi Apstrīdētā lēmuma 2. pantā minētais pārkāpums apstiprina tā 1. pantā konstatēto pārkāpumu.

243 Taču saskaņā ar to, ko apgalvo pati *Dalmine*, 20 % no caurulēm bez vītnēm, kas tika piegādātas pamatojoties uz piegādes līgumu, kas noslēgts starp *Corus* un *Dalmine*, bija paredzētas pārveidošanai par standarta caurulēm ar vītnēm. 6. panta b) apakšpunkta noteikumi šajā līgumā, kā arī *Corus* līgumos ar *Vallourec* un *Mannesmann* faktiski apliecina, ka standarta *OCTG* (*buttress threaded casing*) un *OCTG premium* (VAM) cauruļu pārdošanas apjoms tika ņemts vērā, lai aprēķinātu cenu, kas *Corus* bija jāmaksā par caurulēm bez vītnēm, kas bija aprēķina metode, kurai jēga bija tikai tad, ja noteikta šādi piegādāto cauruļu bez vītnēm daļa tika pārveidota par standarta *OCTG* caurulēm.

244 Tomēr drošības pēc jāatzīmē, ka Komisijas apgalvojums Apstrīdētā lēmuma 164. apsvēruma pirmajā teikumā, saskaņā ar kuru piegādes līgumi, kas veidoja tā 2. pantā konstatēto pārkāpumu, bija līdzeklis, lai īstenotu tā 1. pantā konstatēto pārkāpumu, ir pārspīlēts, jo šī īstenošana bija viens no vairākiem saistītiem, bet atsevišķiem otrā pārkāpuma konkurenci deformējošiem mērķiem un sekām. Faktiski

Pirmās instances tiesa spriedumā lietā *JFE Engineering* u.c./Komisija, iepriekš minētais 111. punkts (569. un turpmākie punkti), nosprieda, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, neņemot vērā Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatēto pārkāpumu Eiropas ražotājiem uzliktā naudas soda noteikšanā, neņemot vērā faktu, ka šā pārkāpuma mērķis un sekas pārsniedza tā veicināšanu, lai paliktu spēkā Eiropas — Japānas vienošanās (skat. jo īpaši minētā sprieduma 571. punktu).

245 Lai gan nevienlīdzīgā attieksme, kas minēta iepriekšējā punktā, galu galā bija par pamatu Japānas ražotājiem uzliktā naudas soda samazināšanai, tai pamatā esošā kļūda neattaisno ne Apstrīdētā lēmuma 2. panta, ne 1. panta atcelšanu šā pamata ietvaros.

246 No iepriekš minētā izriet, ka pamati, kas attiecas uz konkrēto tirgu un saikni starp pārkāpumiem, kas konstatēti Apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantā, ir noraidāmi. Tādējādi lūgums atcelt Apstrīdētā lēmuma 2. pantu ir noraidāms.

Par lūgumu atcelt naudas sodu vai samazināt tā apmēru

247 Atsaucoties uz iepriekš izvirzītajiem pamatiem, *Dalmine* lūdz atcelt Apstrīdētā lēmuma 4. pantu, ar kuru tam uzlikts naudas sods 10,8 miljonu euro apmērā, un šā lēmuma 156.–175. apsvērumu. Pakārtoti, tas lūdz samazināt tam uzliktā naudas soda apmēru. Prasītājs šajā sakarā kritizē Komisiju par to, ka tā ir nepareizi piemērojusi noteikumus naudas soda noteikšanai, it īpaši Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp., turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai"), kā arī paziņojumu par sadarbību.

Par pārkāpuma smagumu

248 *Dalmine* apstrīd to, kā Komisija ir novērtējusi izdarītā pārkāpuma smagumu.

Par konkrētā tirgus definīciju un pārkāpuma ietekmi [uz tirgu]

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

249 *Dalmine* sūdzas, ka Komisija, novērtējot pārkāpuma smagumu, nav pilnībā ņēmusi vērā tā ietekmi uz tirgu, kā to noteic Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai (1. A punkts). Šajā lietā Komisija ir novērtējusi ietekmi, nenošķirot konkrēto tirgu, kas tai bija jādara.

250 *Dalmine* atgādina, ka konkrēto preču tirgus bija standarta *OCTG* cauruļu tirgus un projekta vadu tirgus. No ģeogrāfiskā viedokļa Komisija konstatēja, ka pirmo preču tirgus aptvēra pasaules tirgu, bet otro preču — "vismaz Eiropas tirgu" (Apstrīdētā lēmuma 35. un 36. apsvērums). Neņemot vērā to, Komisija turpmāk atstāja bez ievērības šo konkrētā tirgus definīciju un, novērtējot pārkāpuma nozīmi, ņēma vērā tikai attiecīgo preču pārdoto daudzumu Kopienas tirgū.

251 Attiecībā uz standarta *OCTG* caurulēm Komisijai bija jāatsaucās uz pasaules tirgu. Tādējādi tā būtu nonākusi pie secinājuma, ka Apstrīdētā lēmuma adresātu pārdotais daudzums kopumā sasniedza 13,5 % no konkrētā tirgus, bet Eiropas tirgū — 0,75 % no minētā tirgus.

252 Attiecībā uz projekta vadiem ģeogrāfiskā tirgus aprobežošana ar Eiropu, pēc prasītāja domām, nevar attaisnot analīzes ierobežošanu attiecībā tikai uz Kopienas teritoriju. Komisijai savā novērtējumā par aizliegtas vienošanās, kas bija pamatā sodītajam pārkāpumam, ietekmi bija jāietver Norvēģijas ārzonas teritorijas.

253 Turklāt *Dalmine* apstrīd to, ka Komisija pamatojās uz faktu, ka Vācija, Francija, Itālija un Apvienotā Karaliste Kopienā patērēja lielāko daļu no konkrētajām precēm (Apstrīdētā lēmuma 161. apsvērums). Taču konkrētais ģeogrāfiskais tirgus abu veidu precēm bija plašāks par Kopienas teritoriju.

254 Visbeidzot, *Dalmine* norāda, ka, izņemot tā vietējo tirgu, proti, Itāliju, Noteikumos paredzētās vienošanās par vietējo tirgu sadali, kas noslēgta Eiropas-Japānas kluba ietvaros, ietekme kopumā bija nenozīmīga. Runājot par projekta vadiem, tā kā Komisija nebija izteikusies par to, ciktāl tie bija aizstājami ar bezšuvju caurulēm, nebija iespējams pārbaudīt attiecīgās vienošanās faktisko ietekmi.

255 Atbildot uz šiem iebildumiem, Komisija paskaidro, ka tā naudas soda apmēru noteica atbilstoši Regulas Nr. 17 noteikumiem. Pamata summa tika noteikta, ņemot par pamatu pārkāpuma smagumu un ilgumu.

256 Komisija atgādina, ka caurules, kas bija Apstrīdētā lēmuma 1. panta pārkāpuma priekšmets, nepiederēja pie bezšuvju caurulēm, kas bija paredzētas izmantošanai naftas un gāzes industrijā. Standarta *OCTG* caurules un projekta vadi, ko Kopienā pārdeva uzņēmumi, kas bija Apstrīdētā lēmuma adresāti, veidoja 19 % no Kopienas bezšuvju *OCTG* cauruļu un vadu patēriņa, turpretim vairāk nekā 50 % no Kopienas patēriņa aizņēma *OCTG* caurules un vadi, kas vienošanās nebija paredzēti un no kuriem vairāk nekā 21 % bija importēti no trešām valstīm, izņemot Japānu.

257 Turklāt Komisija atzīmē, ka tā skaidri atzina pārkāpuma ierobežoto ietekmi uz tirgu. Tā arī apgalvo, ka tās analīze bija koncentrēta uz Kopienas tirgu, kas nenozīmē, ka tā būtu pretrunā *OCTG* cauruļu ģeogrāfiskā tirgus definīcijai (Apstrīdētā lēmuma 35. apsvērums).

Pirmās instances tiesas vērtējums

258 Vispirms jāatzīmē, ka saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu Komisija var uzlikt naudas sodu no viena tūkstoša līdz miljons euro apmērā, ko var palielināt līdz 10 % no katra uzņēmuma, kas piedalījies pārkāpuma izdarīšanā, apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā. Minētais nosacījums paredz, ka naudas soda noteikšanai šajos ietvaros ir jāņem vērā pārkāpuma smagums un ilgums.

259 Taču ne Regula Nr. 17, ne judikatūra, ne arī Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai neparedz, ka naudas sods būtu jānosaka, ņemot vērā ietekmētā tirgus lielumu, jo šis faktors ir tikai viens no daudziem būtiskiem kritērijiem. Saskaņā ar

Regulu Nr. 17 atbilstoši tās interpretācijai judikatūrā, uzņēmumam uzliktā naudas soda apmēram par pārkāpumu konkurences jomā ir jābūt samērīgam ar pārkāpumu, kas izvērtēts kopumā, īpaši ņemot vērā tā smagumu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1994. gada 6. oktobra spriedumu lietā T-83/91 *Tetra Pak*/Komisija, *Recueil*, II-755. lpp., 240. punkts, un pēc analoģijas Pirmās instances tiesas 1997. gada 21. oktobra spriedumu lietā *Deutsche Bahn*/Komisija, *Recueil*, II-1689. lpp., 127. punkts). Kā Tiesa ir apstiprinājusi 1983. gada 7. jūnija spriedumā apvienotajās lietās 100/80 — 103/80 *Musique diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 120. punkts) nosakot pārkāpuma smagumu, ir jāņem vērā daudzi faktori, kuru raksturs un nozīme ir atkarīgi no konkrētā pārkāpuma veida un īpašiem lietas apstākļiem (skat. arī pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu *Deutsche Bahn*/ Komisija, 127. punkts).

260 Turklāt jānorāda, ka, lai gan Komisija Apstrīdētajā lēmumā skaidri neminēja Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai, tā tomēr Apstrīdētā lēmuma adresātiem uzliktā naudas soda apmēru noteica saskaņā ar aprēķina metodi, ko tā bija paredzējusi pamatnostādnēs.

261 Taču, lai gan Komisijai piemīt zināma rīcības brīvība lēmuma pieņemšanā, nosakot naudas sodu (Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-150/89 *Martinelli*/Komisija, *Recueil*, II-1165. lpp., 59. punkts, un pēc analoģijas Pirmās instances tiesas 1997. gada 21. oktobra spriedums lietā T-229/94 *Deutsche Bahn*/ Komisija, iepriekš minēts 259. punktā, 127. punkts), jāatzīst, ka tā nevar atkāpties no noteikumiem, kurus tā pati ir noteikusi (skat. iepriekš 162. punktā minēto spriedumu *Hercules Chemicals*/Komisija, 53. punkts, apstiprināts apelācijā ar Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-51/92 P *Hercules Chemicals*/Komisija, *Recueil*, I-4235. lpp., un tajā minētā judikatūra). Tādējādi Komisijai noteikti bija jāņem vērā Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai, jo īpaši to imperatīvie noteikumi. Tomēr Komisijas rīcības brīvība lēmuma pieņemšanā un ierobežojumi, ko tā sev ir uzlikusi, nekādā gadījumā neliedz Kopienas tiesai īstenot savu neierobežotas jurisdikcijas kompetenci.

262 Šajā sakarā jāpiebilst, ka saskaņā ar Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 1. A punktu "novērtējot pārkāpuma smagumu, jāņem vērā tā raksturs, tā faktiskā ietekme uz tirgu gadījumos, kad to iespējams noteikt, un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apjoms". Taču Apstrīdētā lēmuma 159. apsvērumā Komisija norāda, ka pārkāpuma smaguma noteikšanai tā ņem vērā visus šos kritērijus.

263 Tomēr Apstrīdētā lēmuma 161. apsvērumā Komisija, pamatojot savu secinājumu, ka Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētais pārkāpums bija "sevišķi smags", galvenokārt atsaucās uz visu uzņēmumu nelikumīgo darbību raksturu. Šajā sakarā tā atsaucās uz tirgu sadales vienošanās konkurenci smagi deformējošo raksturu un kaitējumu normālai kopējā tirgus funkcionēšanai, un to, ka nelikumīga darbība bija izdarīta tīši, kā arī konkurences ierobežošanai izveidotās sistēmas institucionālo un slepeno dabu. Komisija tajā pašā 161. apsvērumā arī atsaucās uz faktu, ka "četras minētās dalībvalstis pārstāv lielāko daļu no Kopienas bezšuvju *OCTG* [cauruļu] un [projekta vadu] patēriņa un tādējādi veido paplašinātu ģeogrāfisko tirgu".

264 Savukārt Apstrīdētā lēmuma 160. apsvērumā Komisija konstatē, ka "pārkāpuma faktiskā ietekme uz tirgu ir ierobežota", jo abas attiecīgās preces, proti, standarta *OCTG* caurules un projekta vadi veidoja tikai 19 % no Kopienas bezšuvju standarta *OCTG* caurulēm un projekta vadiem, un metinātas caurules nākotnē, pateicoties tehnoloģiskam progresam, daļēji varēja aizstāt bezšuvju cauruļu pieprasījumu.

265 Tādējādi Komisija Apstrīdētā lēmuma 162. apsvērumā pēc tam, kad tā šo pārkāpumu bija klasificējusi kā "sevišķi smagu", pamatojoties uz 161. apsvērumā nosauktajiem faktoriem, atsaucās uz Apstrīdētā lēmuma adresātu relatīvi mazajiem attiecīgo preču pārdošanas apjomiem četrās iesaistītajās dalībvalstīs (73 miljoni euro gadā). Šī atsauce uz ietekmētā tirgus apmēru atbilst Apstrīdētā lēmuma 160. apsvērumā minētajam novērtējumam, ka pārkāpuma ietekme uz tirgu bija

ierobežota. Komisija tāpēc nolēma noteikt naudas sodu tikai 10 miljonu euro apmērā, kas atspoguļo pārkāpuma smagumu. Taču Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai principā par šādas kategorijas pārkāpumu paredz naudas sodu "no 20 miljoniem [EUR]".

266 Jāpārbauda, vai iepriekš aprakstītā Komisijas pieeja nav nelikumīga, ņemot vērā *Dalmine* izvirzītos pretargumentus.

267 Attiecībā uz *Dalmine* argumentiem par konkrētajiem tirgiem, jāatzīst, ka Apstrīdētā lēmuma 35. un 36. apsvērumā ir definēti attiecīgie ģeogrāfiskie tirgi, kādiem tiem būtu jābūt normālos apstākļos, ja nebūtu nelikumīgās vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir to mākslīga sadale. Otrkārt, no Apstrīdētā lēmuma kopumā un īpaši no tā 53.–77. apsvēruma izriet, ka Japānas un Eiropas ražotāju uzvedību vietējos tirgos un dažos gadījumos — noteikta pasaules reģiona tirgū noteica īpaši noteikumi, kas atšķīrās katrā no tirgiem un kas bija Eiropas-Japānas kluba īstenoto komerciālo sarunu rezultāts.

268 Tādējādi *Dalmine* argumenti par to, ka astoņi Apstrīdētā lēmuma adresāti pasaules un Eiropas tirgos pārdeva nelielu daudzumu standarta *OCTG* cauruļu un projekta vadu, ir jānoraida kā nebūtiski. Faktiski pārkāpuma, kas konstatēts Apstrīdētā lēmuma 1. pantā, mērķis, kā arī sekas bija izslēgt katru no minētajiem adresātiem no citu uzņēmumu vietējiem tirgiem, ieskaitot četrus tērauda cauruļu patēriņa ziņā lielākos Eiropas Kopienu dalībvalstu tirgus, kas saskaņā ar Apstrīdētajā lēmumā ietverto novērtējumu bija "sevišķi smags" pārkāpums.

269 Šajā sakarā *Dalmine* argumenti par nelielo daudzumu pārdoto standarta *OCTG* cauruļu un to, ka tā vietējā tirgū metinātās caurules lielā mērā konkurēja ar projekta vadiem, nav nozīmīgi, jo tā dalība tirgu sadales pārkāpumā bija rezultāts tam, ka tas uzņēmās saistības nepārdot Apstrīdētajā lēmumā minētās preces citos tirgos. Tādējādi, pat pieņemot, ka tā izvirzītie apstākļi ir pietiekami pamatoti no juridiskā viedokļa, tie neietekmē Komisijas secinājumu par *Dalmine* izdarītā pārkāpuma smagumu.

270 Turklāt jānorāda, ka *Dalmine* minēto faktu, ka Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētais pārkāpums attiecās tikai uz diviem specifiskiem preču veidiem, proti, *OCTG* standarta caurulēm un projekta vadiem un nevis visām *OCTG* caurulēm un vadiem, Komisija skaidri min Apstrīdētā lēmuma 160. apsvērumā kā faktoru, kas ierobežoja pārkāpuma konkrēto ietekmi uz tirgu (skat. iepriekš minēto 264. punktu). Tāpat Komisija minētajā 160. apsvērumā atsaucās uz konkurences palielināšanos, ko radīja metinātās caurules (skat. arī iepriekš minēto 264. punktu). Tādējādi jākonstatē, ka Komisija jau ir ņēmusi vērā šos kritērijus, Apstrīdētajā lēmumā novērtējot pārkāpuma smagumu.

271 Ņemot vērā iepriekš minēto, jāuzskata, ka "sevišķi smagiem" pārkāpumiem parasti piemērojamās minimālās summas, kas noteikta, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, samazināšana par 50 %, kas minēta iepriekš 265. punktā, atbilstoši atspoguļo šā pārkāpuma ierobežoto ietekmi uz konkrēto tirgu.

272 Šajā sakarā arī jāatceras, ka konkurences jomā naudas sodiem ir preventīva funkcija (šajā sakarā skat. Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai, 1. A panta 4. punkts). Tādējādi, ņemot vērā uzņēmumu, kas bija Apstrīdētā lēmuma adresāti, ievērojamo

lielumu, kas raksturots Apstrīdētā lēmuma 165. apsvērumā (skat. arī turpmāk tekstā 243. punktu un turpmākos), ja summa, kas noteikta atbilstoši pārkāpuma smagumam, tiktu būtiski vēl vairāk samazināta, naudas sodi varētu zaudēt savu preventīvo nozīmi.

Par uzņēmumu individuālās uzvedības novērtējumu un uzņēmumu lieluma atšķirību neievērošanu

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

273 *Dalmine* kritizē Komisiju par to, ka tā nav ņēmusi vērā katra uzņēmuma individuālo uzvedību un lielumu. Tomēr saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas soda noteikšanai, Komisijas pienākums ir noteikt naudas sodu, ņemot vērā šos faktorus.

274 Šajā sakarā *Dalmine* apgalvo, ka tā stāvoklis tirgū ir mazsvarīgs. Standarta *OCTG* caurules sastādīja 7,3 % no tā kopējā noieta no 1990. gada līdz 1995. gadam. Attiecībā uz projekta vadiem, tā kā Komisija neņēma vērā metinātu cauruļu tirgus ietekmi uz bezšuvju cauruļu tirgu, tā nevarēja nonākt pie galīga lēmuma. Turklāt *Dalmine* precīzi neievēroja konkurenci deformējošās vienošanās, dalība kurās tam tiek pārmesta, saglabājot zināmu autonomiju Eiropas-Japānas kluba ietvaros tādēļ, ka tas turpināja pārdot *OCTG* caurules un vadus Eiropā un citur.

275 Turklāt *Dalmine* Komisijai pārmet, ka tā ir noteikusi naudas soda apmēru, neņemot vērā katra iesaistītā uzņēmuma lielumu un apgrozījumu konkrētajā tirgū. Tomēr samērīguma princips paredzot, ka pret visiem uzņēmumiem nevar attiekties vienādi,

bet ka tie ir jāsoda atbilstoši to individuālajai lomai un to dalības pārkāpuma izdarīšanā ietekmei uz tirgu.

276 *Dalmine* uzskata, ka tam ir uzlikts netaisnīgs sods, jo tas starp visiem Apstrīdētā lēmuma adresātiem bija viens no mazākajiem uzņēmumiem. Tas apstrīd Komisijas kategorisko atteikumu Apstrīdētā lēmuma 165. apsvērumā, kurā teikts: "[v]isi šajā lēmumā minētie uzņēmumi ir lieli. Tādējādi nav vajadzības tiem uzlikt dažādus naudas sodus". Tas norāda, ka tā darbība aprobežojās ar noteikta veida bezšuvju cauruļu ražošanu. To nevarēja salīdzināt ar citām sabiedrībām, kuru darbība bija daudz plašāka un apgrozījums daudz lielāks.

277 Komisija norāda, ka *Dalmine* piedalījās vienošanās, kas paredzēja vietējo tirgu sadali, kas bija sevišķi smags EKL 81. panta 1. punkta pārkāpums. Komisija šajā sakarā uzsver, ka prasītājs nav apstrīdējis Apstrīdētajā lēmumā konstatētos faktus pēc būtības. Turklāt prasītājs ir piedalījies Apstrīdētā lēmuma 2. panta konstatētā pārkāpuma izdarīšanā. Fakts, ka tas varēja rīkoties nedaudz patstāvīgāk salīdzinājumā ar citiem aizliegtas vienošanās dalībniekiem, pats par sevi nav atbildību mīkstinošs apstāklis (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-327/94 *SCA Holding*/Komisija, *Recueil*, II-1373. lpp., 142. punkts). Katrā ziņā autonomijai, ko, kā *Dalmine* apgalvo, tas saglabāja Eiropas-Japānas kluba ietvaros, nav nozīmes, un šim faktam pretrunā ir tā monopolam līdzīgais stāvoklis Itālijas tirgū, tā aktīvā piedalīšanās sarunās par *Corus* darbības pārņemšanu un, visbeidzot, tā noslēgtais līgums ar *Corus*, kurā piemēroti Noteikumi par vietējo tirgu sadali, kas pieņemti Eiropas-Japānas klubā.

278 Tā kā Komisija Apstrīdētajā lēmumā konstatēja, ka visi astoņi lēmuma adresāti bija lieli uzņēmumi un ņēma vērā nosacīti nenozīmīgo vispārējo pārkāpuma ietekmi uz tirgu, *Dalmine* argumentācija esot nepietiekama, lai pierādītu, ka Komisija šajā lietā

būtu pārkāpusi savas pilnvaras tādēļ, ka tā nav piemērojusi Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 1. A punkta sesto daļu.

279 Komisija pret šiem iebildumiem iebilst arī, norādot, ka prasītāja apgrozījums 1998. gadā palielinājās līdz 669 miljoniem euro (Apstrīdētā lēmuma 17. apsvērums). Tādējādi tas bija liels uzņēmums. Neeksistē nekas, kas ļautu secināt, ka tam būtu jāsamazina naudas sods pamatojoties uz faktu, ka tas nebija tik liels, cik pārējie Apstrīdētā lēmuma adresāti.

Pirmās instances tiesas vērtējums

280 Vispirms jāuzsver, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā minētā atsauce uz 10 % no apgrozījuma pasaulē ir nozīmīga tikai, aprēķinot vislielāko naudas sodu, ko var uzlikt Komisija (skat. Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai, 1. punkts, kā arī iepriekš 259. punktā minēto spriedumu *Musique diffusion française* u.c./Komisija, 119. punkts), un nenozīmē, ka uzliktā naudas soda apmēram ir jābūt samērīgam ar uzņēmuma lielumu (skat. arī iepriekš minēto 227. punktu).

281 Savukārt, šai lietā piemērojamā Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 1. A punkta sestā daļa (skat. iepriekš minēto 272. punktu) paredz iespēju "atsevišķos gadījumos sabalansēt apmērus, kas noteikti katras [smaguma] pakāpes kategorijas ietvaros, lai ņemtu vērā katra uzņēmuma nelikumīgās darbības specifisko ietekmi un faktiskās sekas attiecībā uz konkurenci". Saskaņā ar minēto apakšpunktu šāda pieeja ir piemērota "īpaši, kur viena veida pārkāpumu izdarījuši uzņēmumi, kuru lielums būtiski atšķiras".

282 Tomēr no Pamatnostādnēs naudas soda noteikšanai izmantotajiem vārdiem "atsevišķos gadījumos" un "īpaši" izriet, ka sabalansēšana atbilstoši uzņēmuma individuālajam lielumam nav aprēķina sistemātiska stadija, ko Komisija ir sev noteikusi, bet gan iespēja piemēroties, ko tā sev patur, gadījumos, kad tas ir vajadzīgs. Šajā kontekstā jāatzīmē, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisijai ir rīcības brīvība izlemt, kādus faktorus ņemt un kādus neņemt vērā, nosakot naudas soda apmēru, ko tā gatavojas uzlikt, jo īpaši, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus (šajā sakarā skat. Tiesas 1996. gada 25. marta rīkojumu lietā C-137/95 P *SPO* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1611. lpp., 54. punkts, un Tiesas 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-219/95 P *Ferriere Nord*/Komisija, *Recueil*, I-4411. lpp., 32. un 33. punkts; Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedumu lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 465. punkts; šajā sakarā skat. arī Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-309/94 *KNP BT*/Komisija, *Recueil*, II-1007. lpp., 68. punkts).

283 Ievērojot Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 1. A punkta sestās daļas noteikumus, kas minēti iepriekš, jāuzskata, ka Komisijai, veicot novērtējumu, bija zināma rīcības brīvība attiecībā uz iespēju piemērot naudas sodus, ņemot vērā uzņēmumu lielumu. Tādējādi Komisijai, nosakot naudas soda apmēru, ja tas tiek uzlikts vairākiem uzņēmumiem, kas iesaistīti vienā pārkāpumā, nav jāpārliecinās, vai galējie naudas sodi atbilst atšķirībām konkrēto uzņēmumu starpā attiecībā uz to kopējo apgrozījumu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-23/99 *LR AF 1998*/Komisija, *Recueil*, II-1705. lpp., 278. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 19. marta spriedumu lietā T-213/00 *CMA CGM* u.c./Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 385. punkts, par kuriem iesniegta apelācijas sūdzība).

284 Šajā lietā Komisija Apstrīdētā lēmuma 165. apsvērumā konstatēja, ka visi Apstrīdētā lēmuma adresāti bija lieli uzņēmumi un tādējādi tiem nebija jānosaka dažāds naudas soda apmērs. *Dalmine* apstrīd šo analīzi un norāda, ka tas bija viens no mazākajiem uzņēmumiem, kam bija adresēts Apstrīdētais lēmums, un tā apgrozījums 1998. gadā

bija tikai 667 miljoni euro. Jāatzīst, ka kopējā visu preču apgozījuma starpība starp *Dalmine* un vislielāko uzņēmumu šajā lietā, proti, *Nippon*, kura apgrozījums 1998. gadā bija 13 489 miljoni euro, ir būtiska.

285 Tomēr Komisija savā iebildumu rakstā uzsvēra, un *Dalmine* to neapstrīdēja, ka tas nav ne mazs, ne arī vidēja lieluma uzņēmums. Faktiski 1996. gada 3. aprīļa Rekomendācija [Nr.] 96/280/EK par mazu un vidēju uzņēmumu definīciju (OV L 107, 4. lpp.), kas bija piemērojama Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā, īpaši precizē, ka uzņēmums drīkst nodarbināt līdz 250 darbiniekiem un tā gada apgrozījums nedrīkst pārsniegt 40 miljonus euro vai to bilance nedrīkst pārsniegt 27 miljonus euro. Ar Komisijas 2003. gada 6. maija Rekomendāciju [Nr.] 2003/361/EK par mikro, mazu un vidēju uzņēmumu definīciju (OV L 124, 36. lpp.) šie divi pēdējie ierobežojumi ir palielināti un noteikti attiecīgi 50 miljonu euro un 43 miljonu euro apmērā.

286 Lai gan Pirmās instances tiesai nav zināms *Dalmine* darbinieku skaits un bilance, tā konstatē, ka *Dalmine* apgrozījums 1998. gadā vairāk nekā desmit reizes pārsniedza vēlākās Komisijas rekomendācijās noteiktās šī kritērija augstākās robežas. Tādējādi uz Pirmās instances tiesā iesniegtās informācijas pamata jākonstatē, ka Komisija nav kļūdījusies, Apstrīdētā lēmuma 165. apsvērumā konstatējot, ka visi uzņēmumi, kam bija adresēts Apstrīdētais lēmums, bija lieli.

287 Turklāt jānorāda, ka *Dalmine* Apstrīdētā lēmuma uzliktais naudas sods, proti, 10,8 miljoni euro atbilst aptuveni 1,62 % no tā pasaules apgrozījuma 1998. gadā, kas bija 667 miljoni euro. Naudas soda apmērs pirms tā samazināšanas, pamatojoties uz sadarbību, būtu 13,5 miljoni euro, t.i., mazāk nekā 2 % no šīs summas. Jāatzīst, ka šī summa ir būtiski zemāka par iepriekš minēto 10 % ierobežojumu.

288 Par *Dalmine* argumentu, ka tā rīcība tirgu ietekmēja minimāli, jo tā stāvoklis tirgū bija nenozīmīgs, vēlreiz jāatkārto, ka *Dalmine* argumentiem par nelielo pārdoto standarta *OCTG* cauruļu daudzumu un metināto cauruļu nozīmi konkurencē ar projekta vadiem tā vietējā tirgū nav nozīmes, jo tā līdzdalība pārkāpumā, kas bija vienošanās par tirgu sadali, bija rezultāts saistībām, kuras tas uzņēmās, nepārdot attiecīgās preces citos tirgos (skat. iepriekš minēto 269. punktu). Tādējādi, pat pieņemot, ka tā minētie apstākļi ir pietiekami pierādīti no juridiskā viedokļa, tie neietekmē Komisijas secinājumu par *Dalmine* izdarītā pārkāpuma smagumu.

289 Tāpat šajā sakarā jāatgādina, ka visi ražotāji uzņēmās vienādas saistības, proti, nepārdot standarta *OCTG* caurules un vadus citu Eiropas-Japānas kluba dalībnieku vietējos tirgos. Taču, kā norādīts iepriekš 263. punktā, Komisija, nosakot Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpuma "sevišķi smago" raksturu, galvenokārt pamatojās uz šo saistību īpašo konkurenci deformējošo raksturu.

290 Tā kā *Dalmine* ir vienīgais Itālijas loceklis Eiropas-Japānas klubā, jākonstatē, ka tā piedalīšanās šajā vienošanās bija pietiekama, lai paplašinātu tās ģeogrāfiskās piemērošanas jomu Kopienas dalībvalstī. Tādējādi jākonstatē, ka *Dalmine* dalība šajā pārkāpumā būtiski ietekmēja Kopienas tirgu. Lai novērtētu *Dalmine* līdzdalības Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpumā konkrēto ietekmi uz šajā pantā minēto preču tirgiem, šis apstāklis ir daudz svarīgāks par vienkāršu vispārējo visu uzņēmumu apgrozījuma salīdzinājumu.

291 Par apgalvoto prasītāja autonomiju Eiropas-Japānas kluba ietvaros, jāatgādina — tas, ka uzņēmums, kas, kā pierādīts, ar saviem konkurentiem ir vienojies par tirgu sadali, tirgū neuzvedas atbilstoši tam, par ko tas bija vienojies ar saviem konkurentiem,

nosakot uzliekamā naudas soda apmēru, nav obligāti jāuzskata par atbildību mīkstinošu apstākli (iepriekš 277. punktā minētais spriedums lietā T-327/94 *SCA Holding*/Komisija, 142. punkts). Faktiski, uzņēmums, kas, neņemot vērā vienošanos ar saviem konkurentiem, tirgū piekopj daļēji neatkarīgu politiku, iespējams, mēģina izmantot aizliegto vienošanos savā labā.

292 Tāpēc Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 3. punkta otrais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka Komisijai nav pienākuma atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli faktu, ka aizliegtā vienošanās netika īstenota, izņemot, ja uzņēmums, kas pamatojas uz šo apstākli, var pierādīt, ka tas ir skaidri un būtiski pārkāpis pienākumus, kas attiecās uz šīs aizliegtas vienošanās īstenošanu tādā mērā, ka izjaucis tās funkcionēšanu, un nav izlicies, ka ievēro šo vienošanos, tādā veidā mudinot citus uzņēmumus īstenot minēto aizliegto vienošanos. Faktiski tas, ka uzņēmums, kas, kā pierādīts, ar saviem konkurentiem ir vienojies par tirgu sadali, tirgū neuzvedas atbilstoši tam, par ko tas bija vienojies ar saviem konkurentiem, nosakot uzliekamā naudas soda apmēru, nav obligāti jāuzskata par atbildību mīkstinošu apstākli (iepriekš 142. punktā minētais spriedums lietā *SCA Holding*/Komisija).

293 Kā Pirmās instances tiesa norādījusi spriedumā lietā "Cements" (1389. punkts), kas minēts iepriekš 44. punktā, uzņēmums, kas nedistancējas no tikšanās rezultāta, kurā tas piedalījies, principā "ir pilnībā atbildīgs par dalību aizliegtā vienošanās". Uzņēmumiem faktiski būtu ļoti viegli izvairīties no riska, ka tiem būs jāmaksā liels naudas sods, ja tie varētu gūt labumu no piedalīšanās nelikumīgā aizliegtā vienošanās un vēlāk panākt naudas soda samazināšanu, pamatojoties uz to, ka tiem bija ierobežota loma pārkāpuma īstenošanā, neņemot vērā to, ka viņu uzvedība bija mudinājusi citus uzņēmumus rīkoties tādā veidā, kas kaitēja konkurencei.

294 Tāpat attiecībā uz argumentu par *Dalmine* pasīvo lomu aizliegtā vienošanās, kas ir atbildību mīkstinošs apstāklis saskaņā ar Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 3. punktu, jāatzīmē, ka šī sabiedrība nenoliedz savu piedalīšanos Eiropas-Japānas kluba sanāksmēs. Tomēr, kā izlemts iepriekš pamata ietvaros, kas izvirzīts Apstrīdētā lēmuma 1. panta atcelšanai, kā arī spriedumā lietā *JFE Engineering* u.c./Komisija, kas minēts iepriekš 111. punktā, vietējo tirgu sadale bija viens no šajās sanāksmēs apspriestajiem jautājumiem.

295 Šajā lietā *Dalmine* neapgalvo, ka Eiropas-Japānas kluba sanāksmēs tas piedalījās retāk nekā citi minētā kluba locekļi, kas saskaņā ar judikatūru varētu attaisnot naudas soda samazināšanu tā labā (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-317/94 *Weig*/Komisija, *Recueil*, II-1235. lpp., 264. punkts). Turklāt tas nemin nevienu konkrētu apstākli vai pierādījumu, kas liecinātu, ka tā attieksme konkrētajās sanāksmēs bija pavisam pasīva vai konformistiska. Gluži pretēji, kā norādīts iepriekš 290. punktā, vienošanās par tirgu sadali ietvēra Itālijas tirgu tikai tāpēc, ka *Dalmine* bija Eiropas-Japānas kluba locekle. Šādos apstākļos Komisijai nevar pārmest to, ka tā nav samazinājusi *Dalmine* naudas soda apmēru, pamatojoties uz Pamatnostādņu 3. punktu.

296 Tādējādi, pat pieņemot, ka šajā gadījumā būtu pierādīts, ka *Dalmine* pārdeva ierobežotu daudzumu preču citos tirgos, uz kuriem attiecās pārkāpums, šis fakts nav pietiekams, lai apšaubītu tā atbildību šajā lietā, jo, piedaloties Eiropas-Japānas kluba sanāksmēs, tas principā pievienojās vai — vismaz lika citiem dalībniekiem domāt, ka pievienojās — tur noslēgtās aizliegtas vienošanās noteikumiem. No lietas materiāliem, jo īpaši skaitļiem, kas atspoguļoti tabulā Apstrīdētā lēmuma 68. apsvērumā, izriet, ka aizliegtā vienošanās paredzētā tirgus sadale vismaz zināmā mērā tika īstenota praksē un tai noteikti bija reāla ietekme uz konkurences apstākļiem Kopienas tirgos.

297 Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisijai bija saprātīgs pamats uzskatīt, ka šīs lietas apstākļos visiem Apstrīdētā lēmuma adresātiem, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu, varēja uzlikt vienādu naudas soda apmēru. Turklāt drošības pēc jānorāda, ka Komisija šajā sakarā nepārkāpa arī vienlīdzīgas attieksmes principu.

298 Ņemot vērā visus iepriekš apskatītos argumentus un faktus, Pirmās instances tiesai, īstenojot savu neierobežoto jurisdikciju, nav šajā lietā jāveic labojumi naudas soda apmērā, pamatojoties uz to, ka Apstrīdētā lēmuma adresātu situācijas un lielumi atšķirās.

2. *Par pārkāpuma ilgumu*

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

299 *Dalmine* apstrīd Komisijas veikto pārkāpuma ilguma novērtējumu. Lai gan Eiropas-Japānas kluba pirmā sanāksme notika 1977. gadā, pārkāpuma periods saistībā ar līgumiem par eksporta brīvprātīgu ierobežošanu, kas bija noslēgti starp Komisiju un Japānas iestādēm (Apstrīdētā lēmuma 108. apsvērums) nevarēja sākties ātrāk par 1991. gada 1. janvāri. Faktiski *Dalmine* pārmet Komisijai, ka tā Apstrīdētajā lēmumā nav ņēmusi vērā faktu, ka 1989. gada 28. decembrī Komisija un Japānas valdība pagarināja šo līgumu par eksporta brīvprātīgu ierobežošanu termiņu līdz 1990. gada 31. decembrim.

300 *Dalmine* turklāt apgalvo, ka pārkāpuma periods beidzās 1994. gada beigās, pēc tam, kad Komisija 1994. gada decembrī veica savu pirmo izmeklēšanu. Tas apgalvo, ka pēc tam nekad nav piedalījies nevienā sapulcē ar Japānas ražotājiem.

301 Katrā ziņā saistībā ar kļūdām, kas pieļautas administratīvās procedūras ietvaros, neesot iespējams konstatēt, ka prasītājs izdarīja pārkāpumu pēc izmeklēšanas 1994. gada 1. un 2. decembrī.

302 Rezultātā *Dalmine* piedēvētais pārkāpuma ilgums ir jāsamazina vismaz par četriem gadiem, aptverot periodu no 1991. gada 1. janvāra līdz 1994. gada 2. decembrim. Saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas soda noteikšanai, šis bija vidēji ilgs pārkāpums, kura gadījumā sodu varēja palielināt par 10 % gadā, proti — 30 % kopumā. *Dalmine* tāpēc lūdz Pirmās instances tiesu pārskatīt tam uzliktā naudas soda apmēru.

303 Komisija norāda, ka saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas soda noteikšanai pārkāpumiem, kuru ilgums ir no viena līdz pieciem gadiem (ilgums, ko raksturo, kā "vidēju"), tā naudas soda pamata summu var palielināt līdz 50 %. Par pārkāpuma sākumu šajā lietā, tā tikai apgalvo, ka tā ir atzinusi, ka tas sākās 1990. gadā, to ieskaitot.

304 Par pārkāpuma beigām Komisija uzstāj, ka 1996. gada 17. decembra liecībā Verluka bija atzinis, ka līgumi ar Japānas uzņēmumiem bija izbeigušies nedaudz vairāk nekā pirms gada (Apstrīdētā lēmuma 142. apsvērums). Tā kā izmeklēšana tika veikta 1994. gada decembrī, Komisija bija pareizi noteikusi, ka *Dalmine* izdarītais pārkāpums ilga vismaz piecus gadus, no 1990. līdz 1994. gadam, tos ieskaitot.

Pirmās instances tiesas vērtējums

305 Vispirms jāatzīmē, ka Komisija Apstrīdētā lēmuma 108. apsvērumā norāda, ka tā būtu varējusi par pārkāpuma sākumu uzskatīt 1977. gadu, bet tā nolēma to nedarīt līgumu par eksporta ierobežošanu dēļ. Tādējādi Apstrīdētā lēmuma 1. pantā tā noteica, ka pārkāpums bija sācies 1990. gadā. Jākonstatē, ka šis solis ir Komisijas piekāpšanās Apstrīdētā lēmuma adresātu labā.

306 Ir svarīgi norādīt, ka neviens no lietas dalībniekiem Pirmās instances tiesā šajā lietā nav apstrīdējis šo piekāpšanos. Tādējādi Pirmās instances tiesai šā procesa ietvaros nav jāizvērtē minētās piekāpšanās likumība vai vajadzība, bet tikai jautājums par to, vai Komisija to ir pareizi piemērojusi šajā lietā pēc tam, kad tā to skaidri izteica Apstrīdētā lēmuma motīvu daļā. Šajā sakarā jāatgādina, ka Komisijai ir jānodrošina precīzi un saskanīgi pierādījumi, lai pamatotu apgalvojumu, ka ir noticis pārkāpums, jo uz to gulstas pienākums pierādīt pārkāpumu un, attiecīgi, tā ilgumu (Tiesas 1984. gada 28. marta spriedums lietās 29/83 un 30/83 *CRAM* un *Rheinzink*/Komisija, *Recueil*, 1679. lpp., 20. punkts; Tiesas 1993. gada 31. marta spriedums apvienotajās lietās C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 un C-125/85 — C-129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, saukts "Celuloze II", *Recueil*, I-1307. lpp., 127. punkts; Pirmās instances tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietās T-68/89, T-77/89 un T-78/89 *SIV* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1403, 193.–195., 198.–202., 205.–210., 220.–232., 249.–250. un 322.–328. punkts, Pirmās instances tiesas 2000. gada 6. jūlija spriedums lietā T-62/98 *Volkswagen*/Komisija, *Recueil*, II-2707. lpp., 43. un 72. punkts).

307 Tādējādi iepriekš aprakstītās piekāpšanās dēļ minētā līgumu par eksporta ierobežošanu izbeigšanās ir noteicošais kritērijs, lai novērtētu, vai var uzskatīt, ka pārkāpums pastāvēja 1990. gadā. Tā kā ir zināms, ka tie bija līgumi, kas noslēgti starptautiskajā līmenī starp Japānas valdību, ko pārstāvēja Japānas Starptautiskās tirdzniecības un rūpniecības ministrija, un Kopienu, ko pārstāvēja Komisija, jākonstatē, ka tai saskaņā ar labas pārvaldības principu bija jāsaglabā dokumenti, kuros minēts datums, no kura minētie līgumi vairs nav spēkā. Tādējādi tai būtu jābūt spējīgai iesniegt šādus dokumentus Pirmās instances tiesā. Tomēr Komisija Pirmās instances tiesā apgalvoja, ka, lai gan tā bija meklējusi savos arhīvos, tomēr nevarēja iesniegt nekādus dokumentus, kas saturētu datumu, kurā šie līgumi zaudē spēku.

308 Lai gan principā prasītājs nevar pārnest pierādīšanas pienākumu uz atbildētāju, pamatojoties uz apstākļiem, kurus tas nevar pierādīt, pienākumu pierādīt to, kad zaudē spēku tās noslēgtie starptautiskie līgumi, šajā lietā nevar piemērot Komisijas labā. Komisijas neizskaidrojamā nespēja iesniegt pierādījumus par apstākli, kam ir tieša nozīme, liedz Pirmās instances tiesai iespēju pieņemt lēmumu apstākļos, kad tā

zina visus faktus, kas saistīti ar minēto līgumu spēka zaudēšanu. Tas būtu pretrunā labas tiesas spriešanas principam, ja šādas Komisijas neizdarības sekas būtu jācieš uzņēmumiem, kas ir Apstrīdētā lēmuma adresāti, kuri atšķirībā no atbildētājas nevarēja iesniegt trūkstošo pierādījumu.

309 Šādos apstākļos izņēmuma kārtā jākonstatē, ka tas, kad šie līgumi zaudēja spēku, bija jāpierāda Komisijai. Taču Komisija ne Apstrīdētajā lēmumā, ne Pirmās instances tiesā nav norādījusi pierādījumus, kas liecinātu par to, kad līgumiem par eksporta ierobežošanu bija jāzaudē spēks.

310 Katrā ziņā Japānas prasītāji iesniedza pierādījumus, kas apliecina, ka līgumi par eksporta ierobežošanu tika pagarināti līdz 1990. gada 31. decembrim vismaz attiecībā uz Japānas pusi, kas apstiprina prasītāja apgalvojumu šajā procesā (iepriekš 111. punktā minētais spriedums *JFE Engeneering* u.c./Komisija, 345. punkts). Jākonstatē, ka apvienotās lietās, kur visiem lietas dalībniekiem ir bijusi iespēja iepazīties ar visiem lietas materiāliem, Pirmās instances tiesa var pēc savas iniciatīvas ņemt vērā pierādījumus, kas atrodami lietas materiālos lietā, kas tiek izskatīta vienlaikus ar šo lietu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1990. gada 13. decembra spriedumus lietā T-113/89 *Nefarma* un *Bond van Groothandelaren in het Farmaceutische Bedrijf*/Komisija, *Recueil*, II-797. lpp., 1. punkts, un lietā T-116/89 *Prodifarma* u.c./Komisija, *Recueil*, II-843. lpp., 1. punkts.). Šajā lietā Pirmās instances tiesai ir jātaisa spriedums lietās, kas apvienotas mutvārdu procesa vajadzībām, kura priekšmets ir viens un tas pats lēmums par pārkāpumu un kurā visi prasītāji lūdz pārskatīt naudas sodu, kas tiem jāmaksā. Tā Pirmās instances tiesa šajā lietā formāli ņem vērā pierādījumus, ko iesnieguši četri Japānas prasītāji.

311 Turklāt jāatzīmē, ka *Dalmine* lūdz Pirmās instances tiesu ne tikai atcelt Apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecas uz Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minēto pārkāpuma

ilgumu, bet arī, lai tā, īstenojot tai ar Regulas Nr. 17 17. pantu atbilstoši EKL 229. pantam piešķirto neierobežoto jurisdikciju, samazina naudas soda apmēru, ievērojot šī ilguma samazināšanu. Saistībā ar šo neierobežoto jurisdikciju Pirmās instances tiesai, kad tā izdara labojumus Apstrīdētajā lēmumā, samazinot Komisijas uzlikto naudas sodu, ir jāņem vērā visi būtiskie faktiskie apstākļi (iepriekš 246. punktā minētais spriedums *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 692. punkts). Šajos apstākļos nebūtu piemēroti, ja Pirmās instances tiesa izvērtētu atsevišķi katra prasītāja situāciju šīs lietas apstākļos, atsaucoties tikai uz tiem faktiem, kurus tie izvirzījuši savas prasības pamatošanai, un neievērotu tos, kurus varētu minēt citi prasītāji vai Komisija.

312 Turklāt ne *Dalmine*, ne *a fortiori* Komisija neapgalvo, ka eksporta ierobežošanas līgumi 1991. gadā vēl būtu bijuši spēkā.

313 Šādos apstākļos jākonstatē, ka šī procesa nolūkos Komisijas un Japānas iestāžu noslēgtie eksporta ierobežošanas līgumi bija spēkā līdz 1990. gada beigām.

314 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas Apstrīdētajā lēmumā veiktās piekāpšanās kontekstā Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpuma ilgums ir jāsamazina par vienu gadu. Tādējādi Apstrīdētā lēmuma 1. pants ir jāatceļ daļā, ciktāl tajā konstatēts, ka *Dalmine* izdarīja pārkāpumu pirms 1991. gada 1. janvāra.

315 Par datumu, kad pārkāpums beidzās, jānorāda, ka Komisija tiesas sēdē, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumu, precizēja, ka naudas soda aprēķināšanai

Apstrīdētajā lēmumā 1995. gads netika ņemts vērā. *Dalmine* pēc tam apgalvoja, ka tas nepiekrīt šādai Apstrīdētā lēmuma interpretācijai.

316 Tādējādi vienīgās nesaskaņas starp lietas dalībniekiem šajā lietā attiecas uz to, vai Komisija varēja atzīt, ka Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētais pārkāpums turpinājās pēc izmeklēšanas, proti, 1994. gada 1. un 2. decembra. Taču iepriekš 112. punktā ir izlemts, ka *Dalmine* argumenti neietekmē Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu, jo pārkāpums turpinājās tikai 30 dienas pēc šīs izmeklēšanas. Katrā ziņā, pat pieņemot, ka *Dalmine* argumenti šajā sakarā būtu pamatoti, nav jāizdara labojumi tā naudas soda apmērā, lai ņemtu vērā tik nenozīmīgu atšķirību ilgumā.

317 No iepriekš minētā izriet, ka Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpuma ilgums bija četri gadi, proti, no 1991. gada 1. janvāra līdz 1995. gada 1. janvārim. Tādējādi, ņemot vērā šo apstākli, ir jāsamazina *Dalmine* uzliktais naudas sods.

3. *Par noteiktu atbildību mīkstinošu apstākļu atstāšanu bez ievērības*

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

318 *Dalmine* pārmet Komisijai, ka tā nav ņēmusi vērā noteiktus atbildību mīkstinošus apstākļus, kas attaisnoja naudas soda apmēra samazināšanu. Protams, Komisija kā atbildību mīkstinošu apstākli bija ņēmusi vērā krīzi metalurģijas industrijas sfērā un, pamatojoties uz to, samazinājusi naudas soda apmēru par 10 %. Tomēr bija citi apstākļi, kas deva pamatu ievērojamākai prasītājam uzliktā naudas soda apmēra samazināšanai.

319 *Dalmine* īpaši norāda uz tā nenozīmīgo un pilnībā pasīvo lomu pārkāpuma izdarīšanā, nenozīmīgās šīs darbības sekas, kā arī to, ka tas nekavējoties pārtrauca pārkāpumu pēc Komisijas pirmajām pārbaudēm 1994. gada 1. un 2. decembrī. Tas turklāt apgalvo, ka, ņemot vērā tirgus struktūru un konkurenci Itālijas tirgū, kā arī visā Kopienā, nevar apgalvot, ka tas pārkāpumu izdarīja tīši.

320 Tā kā šie fakti netika ņemti vērā, uzliktā naudas soda apmērs bija acīmredzami nesamērīgs, salīdzinot ar prasītāja līdzdalību pārkāpumā. *Dalmine* apgalvo, ka naudas soda pamata summa veido 16 % no kopējās peļņas, ko nesa attiecīgo preču pārdošana 1998. gadā (179,5 miljardi liru) pasaules tirgū, 38 % — Kopienas tirgū un 95 % Vācijā, Francijā, Itālijā un Apvienotajā Karalistē pārkāpuma perioda laikā.

321 Pēc Komisijas teiktā nelikumīgo darbību pārtraukšanas fakts pēc pirmo izmeklēšanu veikšanas nav atbildību mīkstinošs apstāklis. Tā turklāt uzskata, ka sekundārajai lomai un apgalvotajai prasītāja autonomijai aizliegtas vienošanās ietvaros nav nozīmes.

322 Faktiski *Dalmine* nevar mīkstināt savu atbildību, pamatojoties uz citu Apstrīdētā lēmuma adresātu atbildību. Tas nekad atklāti nebija norobežojies no aizliegtas vienošanās un neaprobežojās vienīgi ar pasīvu lomu. Gluži pretēji, tas ieteica atrisināt jautājumus, ko radīja *Corus* iziešana no tirgus, "Eiropas līmenī".

323 Komisija uzskata, ka nav apstrīdams tas, ka *Dalmine* tam piedēvēto pārkāpumu izdarīja tīši. Neesot vajadzības pierādīt, ka prasītājs apzinājās, ka pārkāpj EKL 81. panta 1. punktu. Gluži pretēji, ir pietiekami konstatēt, ka tas nevarēja nezināt, ka

attiecīgās rīcības mērķis bija ierobežot konkurenci (Tiesas 1989. gada 11. jūlija spriedums lietā 246/86 *Belasco* u.c./Komisija, *Recueil*, 2117. lpp., 41. punkts, Tiesas 1978. gada 1. februāra spriedums lietā 19/77 *Miller*/Komisija, *Recueil*, 131. punkts). Nav ticams, ka tāds uzņēmums kā *Dalmine* nezināja vienkāršākās spēkā esošās normas par konkurenci ierobežojošu darbību aizliegumu (šajā sakarā skat. Pamatnostādņu 1. A punktu).

Pirmās instances tiesas vērtējums

324 Vispirms jāatgādina, ka Komisija šajā lietā ir samazinājusi naudas soda apmēru par 10 %, pamatojoties uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem, proti, krīzi, kas attiecīgajā laika posmā skāra metalurģijas industriju.

325 Turpinājumā jāatgādina, ka Komisijai, nosakot naudas soda apmēru, ir jāievēro savu pamatnostādņu noteikumi. Tomēr Pamatnostādnes naudas soda noteikšanai nenosaka, ka Komisijai vienmēr būtu atsevišķi jāizvērtē katrs no atbildību mīkstinošiem apstākļiem, kuri uzskaitīti šo pamatnostādņu 3. punktā. Faktiski minētais 3. punkts ar nosaukumu "Atbildību mīkstinoši apstākļi" paredz, ka "pamat [summa] tiek samazināt[a], ja pastāv atbildību mīkstinoši apstākļi, piemēram, [..]". Lai gan apstākļi, kas nosaukti pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 3. punktā neapšaubāmi ir to starpā, ko Komisija var ņemt vērā konkrētajā lietā, tai nav pienākuma uz to pamata automātiski samazināt naudas sodu, ja uzņēmums norāda uz faktiem, kas liecina par šādiem apstākļiem. Faktiski tas, vai ir piemērota naudas soda samazināšana, pamatojoties uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem, ir jāizvērtē kopumā, ņemot vērā visus būtiskos apstākļus.

326 Šajā kontekstā jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru, kas bija spēkā pirms Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai pieņemšanas, Komisijai ir tiesības izvērtēt, kādus faktorus ņemt vērā, nosakot naudas soda apmēru, ko tā uzliek, īpaši, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus (šajā sakarā skat. iepriekš 246. punktā minēto rīkojumu *SPO* u.c./Komisija, 54. punkts, un iepriekš 282. punktā minētos spriedumus *Ferriere Nord*/Komisija, 32. un 33. punkts, un *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 465. punkts; šajā sakarā skat. arī iepriekš 282. punktā minēto spriedumu *KNP BT*/Komisija, 68. punkts). Tā kā Pamatnostādnēs nav paredzēta imperatīva norāde uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem, kas būtu jāņem vērā, jāuzskata, ka Komisija saglabā zināmu novērtēšanas brīvību lēmuma pieņemšanā, kopumā izvērtējot naudas soda iespējamo samazināšanu, pamatojoties uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

327 Katrā ziņā attiecībā uz *Dalmine* argumentiem par tā nenozīmīgo un pasīvo lomu Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minētajā pārkāpumā, kā arī apgalvoto autonomiju, pietiek norādīt, ka atbilde šajā sakarā ir sniegta iepriekš 280.–297. punktā. Tāpat iebildumi, kas pamatoti ar šā pārkāpuma nebūtisko ietekmi un naudas soda nesamērīgo raksturu vispār, ir izskatīti iepriekš 258.–272. punktā.

328 Attiecībā uz argumentu par to, ka pārkāpums tika nekavējoties pārtraukts, jāuzskata, ka Pamatnostādņu naudas soda noteikšanai 3. punktā minēto "pārkāpuma pārtraukšana uzreiz pēc Komisijas iejaukšanās" loģiski var uzskatīt par atbildību mīkstinošu apstākli tikai tad, ja pastāv iemesli uzskatīt, ka šāda iejaukšanās mudināja minētos uzņēmumus izbeigt savu konkurenci deformējošo rīcību. Šķiet, ka šā noteikuma mērķis ir mudināt uzņēmumus izbeigt konkurenci deformējošo rīcību uzreiz pēc tam, kad Komisija uzsāk izmeklēšanu šajā sakarā.

329 No iepriekš minētā īpaši izriet, ka naudas soda apmērs uz šā pamata nav jāsamazina, ja pārkāpums jau ir beidzies pirms datuma, kad iejaucās Komisija, vai ja šie uzņēmumi pirms minētā datuma bija pieņēmuši noteiktu lēmumu to izbeigt.

330 Faktiski naudas soda samazināšana šādos apstākļos dubultotu naudas soda samazināšanu, saskaņā ar Pamatnostādnēm naudas soda noteikšanai ņemot vērā pārkāpuma ilgumu. Ilguma vērā ņemšanas mērķis ir sodīt bargāk tos uzņēmumus, kuri konkurences noteikumus pārkāpj ilgāku laika posmu, nekā tos, kuru pārkāpuma ilgums ir īsāks. Tādējādi naudas soda samazināšanas dēļ tāpēc, ka uzņēmums pārtrauc savas nelikumīgās darbības pirms Komisijas iejaukšanās, atbildīgajiem par īslaicīgiem pārkāpumiem tiktu izdarīta otrreizēja pretimnākšana.

331 Šajā lietā jānorāda, ka Pirmās instances tiesa iepriekš 111. punktā minētajā spriedumā *JFE Engeneering* u.c./Komisija, ievērojot prasītāju šajās lietās izvirzītos pamatus un argumentus, nolēma, ka viņus nevar vainot par pārkāpuma izdarīšanu pēc 1994. gada 1. jūlija, jo nebija pierādījumu, ka atbilstoši agrākai praksei 1994. gada rudenī Japānā būtu notikusi Eiropas-Japānas kluba tikšanās. No šā apstākļa izriet, ka brīdī, kad Komisija 1994. gada 1. un 2. decembrī veica izmeklēšanu, pārkāpums, iespējams, tika pārtraukts vai vismaz gandrīz pārtraukts.

332 No tā izriet, ka fakts, ka nelikumīgās darbības, kas veidoja Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu, netika turpinātas pēc datuma, kad Komisija veica pirmās divas pārbaudes, šīs lietas apstākļos nevar būt par pamatu *Dalmine* uzliktā naudas soda samazināšanai.

333 Par *Dalmine* argumetiem, ka tas Apstrīdētā lēmuma 1. pantā minēto pārkāpumu neizdarīja tīši, jānorāda, ka Komisija ir konstatējusi, ka tas noslēdza vienošanos, kurai bija konkurenci deformējošs mērķis. Taču, ja vienošanās noslēgšanas mērķis ir ierobežot konkurenci, uzņēmuma piedalīšanās tajā nevar būt citāda kā veikta ar nodomu, neatkarīgi no jebkādiem strukturāliem apsvērumiem. Cita starpā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka uzņēmumi nevar attaisnot savu dalību konkurences normu pārkāpumā, apgalvojot, ka tos šādi rīkoties piespiedusi citu ekonomisko operatoru uzvedība (šajā sakarā skat. iepriekš 44. punktā minēto spriedumu lietā "Cements", 2557. lpp.). Tādējādi *Dalmine* nevar pamatoties uz tirgus struktūru vai savu konkurentu uzvedību, lai attaisnotu sevi šajā lietā.

334 Ņemot vērā visu iepriekš minēto un ievērojot, ka Komisija jau ir samazinājusi naudas sodus šajā lietā, ņemot vērā atbildību mīkstinošu apstākli — ekonomisko krīzi tērauda cauruļu nozarē (skatīt Apstrīdētā lēmuma 168. un 169. apsvērumu), jānoraida visi *Dalmine* iebildumi par to, ka naudas sods netika vēl vairāk samazināts, pamatojoties uz citiem izvirzītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

4. *Par Dalmine sadarbību administratīvās procedūras gaitā*

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

335 *Dalmine* apgalvo, ka Komisija nav ievērojusi paziņojumu par sadarbību. Tas apgalvo, ka Komisija attiecībā pret to ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu. Kaut gan

tas uzskata, ka atradās līdzīgā situācijā kā *Vallourec*, *Dalmine* pārmet Komisijai, ka tā nav samazinājusi tā naudas sodu, pamatojoties uz sadarbību izmeklēšanas laikā.

336 Tas īpaši atgādina, ka 1997. gada 4. aprīlī, atbildot uz Komisijas jautājumiem sākotnējās izmeklēšanas laikā, tas Komisijai norādīja: "[Noteikumi] atspoguļo Kopienas bezšuvju cauruļu sektora nostāju [..] Šīs nostājas pamatā ir divas lietas: racionalizācijas procesa uzsākšana [..], kontakti ar Japānas industriju, kuras ražošanas kapacitāte pārsniedza pieprasījumu. Šie kontakti attiecās uz cauruļu (īpaši to, kas paredzētas naftas rūpniecībai) eksportu ārpus EK teritorijas (Krieviju un Ķīnu) un tie bija arī paredzēti, lai ierobežotu cauruļu eksportēšanu uz EK pēc [*Corus*] rūpnīcas slēgšanas un lai tādējādi aizsargātu Kopienas bezšuvju cauruļu ražošanu" (prasības pieteikuma 3. pielikums un Apstrīdētā lēmuma 65. apsvērums).

337 Šīs norādes liecinot par prasītāja sadarbības apmēru izmeklēšanā. Nepastāv objektīvs iemesls šajā sakarā dažādi attiekties pret *Vallourec* un *Dalmine*.

338 Komisija noraida šādus apgalvojumus un, lai attaisnotu savu lēmumu papildus nesamazināt naudas sodu, atsaucas uz pamatojumu, kas norādīts Apstrīdētā lēmuma 122.–123. apsvērumā. Tā atgādina, ka šāda samazināšana faktiski var tikt piemērota uzņēmumiem, kas, aktīvi sadarbojoties, ir veicinājuši pārkāpuma atklāšanu (iepriekš 277. punktā minētais spriedums lietā *SCA Holding*/Komisija, 156. punkts). Sadarbība no *Dalmine* puses nebija nozīmīga izmeklēšanas ietvaros, jo šis

uzņēmums aprobežojās ar to, ka tas neapstrīdēja Komisijas noskaidrotos faktus pēc būtības.

339 *Vallourec* un *Dalmine* attieksmi nevarot salīdzināt. *Vallourec* esot bijis vienīgais uzņēmums, kas bija iesniedzis būtiskus pierādījumus par aizliegtas vienošanās pastāvēšanu un saturu. Šie pierādījumi būtiski atviegloja Komisijas uzdevumu atklāt pārkāpumus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

340 Saskaņā ar iedibināto judikatūru Komisija, novērtējot uzņēmumu izrādīto sadarbību, nedrīkst pārkāpt vienlīdzīgas attieksmes principu, Kopienu tiesību vispārīgo principu, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiek pārkāpts tad, kad vienlīdzīgās situācijās tiek izrādīta dažāda attieksme vai atšķirīgās situācijās vienāda attieksme, ja vien šāda rīcība nav objektīvi attaisnojama (Pirmās instances tiesas 2001. gada 13. decembra spriedums apvienotajās lietās T-45/98 un T-47/98 *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija, *Recueil*, II-3757. lpp., 237. punkts un tajā minētā judikatūra).

341 Tāpat jāatzīmē, ka, lai tiktu samazināts naudas sods, pamatojoties uz sadarbību, uzņēmumam ir jārīkojas tā, lai veicinātu Komisijas uzdevumu atklāt un sodīt Kopienas konkurences tiesību pārkāpumus (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-347/94 *Mayr-Melnhof*/Komisija, *Recueil*, II-1751. lpp., 309. punkts un tajā minētā judikatūra).

342 Jānorāda, ka šajā lietā Verlukas liecības, kuras viņš sniedza kā *Vallourec* pārstāvis, atbildot uz šai sabiedrībai Komisijas uzdotajiem jautājumiem, veidoja galvenos pierādījumus šīs lietas materiālos.

343 Protams, ja uzņēmumi Komisijai tajā pašā administratīvās procedūras stadijā līdzīgos apstākļos sniedz līdzīgu informāciju par faktiem, kas tiem tiek inkriminēti, to sadarbības pakāpe ir jāuzskata par līdzīgu (skat. pēc analoģijas iepriekš 340. punktā minēto spriedumu lietā *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija, 243. un 245. punkts).

344 Tomēr, lai gan *Dalmine* atbildes uz uzdotajiem jautājumiem Komisijai bija noderīgas, tās tikai neprecīzāk un neskaidrāk apliecināja noteiktu informāciju, ko Verluka liecību veidā jau bija sniedzis *Vallourec*.

345 Tādējādi jāuzskata, ka *Dalmine* Komisijai sniegtā informācija pirms PI iesniegšanas nav salīdzināma ar to, kuru sniedza *Vallourec*, un nav pietiekama, lai pamatotu *Dalmine* uzliktā naudas soda samazināšanu vairāk nekā par 20 %, kas tika veikts tādēļ, ka tas neapstrīdēja faktus. Faktiski, lai gan faktu neapstrīdēšana būtiski atvieglo Komisijas darbu, to nevar teikt par informāciju, ko *Dalmine* tai iesniedza pirms PI izdošanas.

346 No tā izriet, ka šis pamats ir noraidāms.

Par naudas soda aprēķināšanu

347 No iepriekš minētā izriet, ka *Dalmine* uzliktais naudas sods ir jāsamazina, ņemot vērā, ka Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatētā pārkāpuma ilgums šajā lietā ir četri, nevis pieci gadi.

348 Tā kā naudas soda aprēķināšanas metode, kas paredzēta pamatnostādnēs un ko piemēroja Komisija, šajā lietā nav apstrīdēta, Pirmās instances tiesa, īstenojot neierobežotu jurisdikciju, uzskata, ka šī metode ir jāpielieto, ņemot vērā iepriekšējā punktā izdarīto secinājumu.

349 Tādējādi naudas soda pamata summa ir 10 miljoni euro, kam pieskaitāmi 10 % par katru no pārkāpuma gadiem, t.i., — kopā 40 %, kas kopumā veido summu 14 miljonu euro apmērā. Pamatojoties uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem atbilstoši Apstrīdētā lēmuma 168. un 169. punktam, šī summa ir jāsamazina par 10 %, un, pamatojoties uz sadarbības faktu, vēl 20 %, nonākot pie galīgās *Dalmine* naudas soda summas euro 10 080 000 apmērā euro 10 800 000 vietā.

Par tiesāšanās izdevumiem

350 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Pirmās instances tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tā kā spriedums ir daļēji nelabvēlīgs abiem lietas dalībniekiem, jānolemj, ka prasītājam un Komisijai pašiem jāsedz savi tiesāšanās izdevumi.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (otrā palāta)

nospriež:

1) **atcelt Komisijas 1999. gada 8. decembra Lēmuma Nr. 2003/382/EK par EK līguma 81. panta piemērošanu (lieta IV/E-1/35.860-B — bezšuvju tērauda caurules) 1. panta 2. punktu daļā tiktāl, ciktāl ar šo pantu tiek konstatēts prasītāja pārkāpums pirms 1991. gada 1. janvāra;**

2) **prasītājam piemērot ar Lēmuma Nr. 2003/382 4. punktu uzlikto naudas sodu euro 10 080 000 apmērā;**

3) **prasību pārējā daļā noraidīt;**

4) **prasītājs un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.**

Forwood Pirrung Meij

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 8. jūlijā.

Sekretārs

H. Jung

Priekšsēdētājs

J. Pirrung

Satura rādītājs

Fakti un process ..... II - 2406

Process Pirmās instances tiesā ..... II - 2407

Lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 2407

Par prasību atcelt Apstrīdēto lēmumu ..... II - 2408

1. Par pamatiem, kas balstīti uz būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem administratīvās procedūras laikā ..... II - 2408

Par Komisijas veiktās izmeklēšanas laikā uzdoto jautājumu likumību ..... II - 2408

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2408

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2410

Par atšķirībām PI un Apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz pierādījumiem ..... II - 2412

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2412

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2414

Par atsevišķu pierādījumu pieļaujamību ..... II - 2415

Par "sadales atslēgas" dokumentu ..... II - 2416

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2416

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2417

Dalmine bijušo vadītāju nopratināšanas protokols ..... II - 2418

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2418

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2420

Par Komisijas 1994. gada 25. novembra lēmuma veikt pārbaudi likumību .... II - 2422

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2422

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2424

Par pieeju lietas materiāliem ..... II - 2427

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2427

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2428

2. Par pamatiem, kas attiecas uz lietas būtību ..... II - 2432

Par Apstrīdētajā lēmumā minēto pamatojumu, kas neattiecas uz lietu ..... II - 2432

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2432

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2434

Par Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu (Eiropas-Japānas klubs) II - 2434

Par pamatiem, kas attiecas uz konkrētā tirgus analīzi un Apstrīdētā lēmuma adresātu darbībām tajā ..... II - 2434

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2434

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2437

Par *Dalmine* līdzdalību pārkāpumā ..... II - 2441

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2441

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2441

Par Apstrīdētā lēmuma 2. pantā konstatēto pārkāpumu ..... II - 2442

Par *Corus* un *Dalmine* noslēgtā piegādes līguma noteikumiem ..... II - 2442

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2442

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2446

Par pamatiem, kas attiecas uz aizliegtas vienošanās pastāvēšanu un *Dalmine* līdzdalību tajā ..... II - 2450

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2450

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2455

Par pamatiem, kas attiecas uz konkrēto tirgu un saikni ar Apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēto pārkāpumu ..... II - 2461

— Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2461

— Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2462

Par lūgumu atcelt naudas sodu vai samazināt tā apmēru ..... II - 2466

1. Par pārkāpuma smagumu ..... II - 2467

Par konkrētā tirgus definīciju un pārkāpuma ietekmi [uz tirgu] ..... II - 2467

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2467

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2469

Par uzņēmumu individuālās uzvedības novērtējumu un uzņēmumu lieluma atšķirību neievērošanu ..... II - 2474

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2474

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2476

2. Par pārkāpuma ilgumu ..... II - 2482

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2482

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2483

3. Par noteiktu atbildību mīkstinošu apstākļu atstāšanu bez ievērības ..... II - 2487

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2487

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2489

4 Par *Dalmine* sadarbību administratīvās procedūras gaitā ..... II - 2492

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti ..... II - 2492

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 2494

Par naudas soda aprēķināšanu ..... II - 2496

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 2496